

ОСНОВНІ ХІМІЧНІ ПОНЯТТЯ

I рівень

Завдання 1 – 41 містять по чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

1. Виберіть визначення атома:
  - а) найменша частинка, що входить до складу молекули і зберігає її властивості;
  - б) електронейтральна частинка речовини, що складається з нуклонів;
  - в) сукупність хімічних елементів з однаковим порядковим номером;
  - г) найменша електронейтральна частинка хімічного елемента, яка зберігає його хімічні властивості.
2. Виберіть визначення молекули:
  - а) найменша частинка речовини, яка зберігає її властивості;
  - б) здатна до самостійного існування найменша частинка речовини, яка зберігає її хімічні властивості;
  - в) найменша частинка хімічного елемента, яка зберігає його хімічні властивості;
  - г) найменша кількість речовини, яка бере участь у хімічних перетвореннях.
3. Виберіть визначення відносної атомної маси:
  - а) найменша маса речовини, яка визначає її властивості;
  - б) маса одного моля атомів речовини в грамах;
  - в) маса однієї молекули речовини в грамах;
  - г) маса одного атома в атомних одиницях маси, що визначається відношенням маси атома елемента до 1/12 маси атома Карбону.
4. Виберіть визначення атомної одиниці маси:
  - а) 1/2 маси атома ізотопу Карбону ^{12}C ;
  - б) маса атома ізотопу Карбону ^{12}C ;
  - в) 1/12 маси атома ізотопу Карбону ^{12}C ;
  - г) 1/10 маси атома ізотопу Карбону ^{14}C .
5. Виберіть визначення відносної атомної маси хімічного елемента:
  - а) відношення маси атома елемента до 1/14 маси атома ізотопу Карбону ^{14}C ;
  - б) відношення маси атома елемента до маси атома ізотопу Карбону ^{12}C ;
  - в) відношення маси атома елемента до 1/12 маси атома ізотопу Карбону ^{12}C ;
  - г) добуток мас атома елемента та атома ізотопу Карбону ^{12}C .
6. Виберіть визначення відносної молекулярної маси:
  - а) відношення маси молекули до маси атома ізотопу Карбону ^{12}C ;
  - б) відношення маси молекули до 1/12 маси атома ізотопу Карбону ^{12}C ;
  - в) добуток мас молекули та атома ізотопу Карбону ^{12}C ;
  - г) відношення маси молекули до 1/12 маси атома ізотопу Карбону
7. Виберіть визначення речовини:
  - а) сукупність атомів із різними зарядами ядер;
  - б) сукупність частинок, що перебувають у певному агрегатному стані;
  - в) сукупність атомів з однаковим зарядом ядра;
  - г) найменша частинка, що входить до складу молекул і зберігає їх властивості.
8. Виберіть визначення простої речовини:
  - а) речовина, яка складається з атомів різних видів;
  - б) речовина, яка складається з атомів одного виду;
  - в) речовина, яка складається з найлегших атомів;
  - г) речовина у газоподібному стані.
9. Виберіть визначення складної речовини:
  - а) речовина, яка складається з атомів різних елементів;
  - б) речовина, яка містить атоми металів;
  - в) речовина, яка містить атоми усіх відомих елементів;
  - г) речовина у твердому або рідкому стані.
10. Виберіть визначення хімічної формули:
  - а) умовний запис складу речовини за допомогою символів хімічних елементів та індексів;
  - б) позначення речовини за допомогою назв елементів;
  - в) хімічний символ простої речовини;
  - г) позначення речовини за допомогою символів і назв елементів.
11. Виберіть визначення молярної маси:
  - а) найменша маса речовини, яка визначає її властивості;
  - б) маса одного моля речовини в грамах, що дорівнює відношенню маси речовини до відповідної кількості речовини;
  - в) маса однієї молекули речовини в грамах;
  - г) кількість речовини в грамах, яка бере участь у хімічному перетворенні.
12. Виберіть визначення хімічного елемента:
  - а) найменша частинка, яка входить до складу всіх речовин;
  - б) сукупність атомів, з яких складаються речовини;
  - в) вид атомів з однаковим зарядом ядра;
  - г) кількість речовини, яка бере участь у хімічних перетвореннях.
13. Виберіть визначення алотропії:

- а) явище існування хімічного елемента у вигляді кількох простих речовин;
б) явище існування простих речовин у різних агрегатних станах для одного хімічного елемента;
в) явище існування хімічного елемента у вигляді простих та складних речовин;
г) явище існування хімічного елемента у вигляді кількох складних речовин.
14. Виберіть визначення кількості речовини:
а) величина, що визначається числом структурних частинок в одній порції речовини;
б) величина, що визначається масою однієї молекули речовини у грамах;
в) величина, що визначається найменшою масою речовини, яка здатна самостійно існувати;
г) величина, що визначається загальною кількістю атомів у молекулі речовини.
15. Виберіть визначення поняття «моль»:
а) найменша маса речовини, яка визначає властивості речовини;
б) маса однієї молекули речовини у грамах;
в) кількість речовини, що містить 6×10^{23} структурних частинок;
г) кількість речовини в грамах, яка бере участь у хімічному перетворенні.
16. Виберіть формулювання закону збереження енергії:
а) енергія не виникає з нічого і не зникає безслідно, а лише перетворюється з однієї форми на іншу;
б) загальна маса та енергія всіх матеріальних об'єктів залишаються сталими при будь-яких процесах;
в) енергія, надана масі речовини, витрачається не тільки на збільшення швидкості, а й на приріст маси;
г) маса речовин, що вступили в реакцію, дорівнює масі речовин, що утворилися внаслідок реакції.
17. Виберіть формулювання закону збереження маси:
а) енергія не утворюється з нічого і не зникає безслідно, а лише перетворюється з однієї форми на іншу;
б) загальна маса та енергія всіх матеріальних об'єктів залишається сталою при будь-яких процесах;
в) енергія, надана певній масі речовини, витрачається не тільки на збільшення швидкості, а й на приріст маси;
г) маса речовин, що вступили в реакцію, дорівнює масі речовин, що утворилися внаслідок реакції.
18. Виберіть формулювання закону Авогадро:
а) в однакових об'ємах різних газів за однакових умов міститься однакова кількість молекул;
б) в однакових об'ємах різних газів міститься однакова кількість атомів;
в) в однакових об'ємах різних газів за однакових умов містяться однакові маси речовин;
г) об'єми газуватих речовин у хімічній реакції пропорційні їх масам.
19. Виберіть твердження, що розкриває зміст числа Авогадро, яке показує кількість атомів або молекул, що:
а) вступає в реакцію;
б) міститься в одному грамі речовини;
в) міститься в одному молі речовини;
г) міститься в одному літрі речовини.
20. Виберіть відповідь, що розкриває зміст закону Авогадро і визначає, що в рівних об'ємах різних газів за однакових умов міститься:
а) $6,02 \times 10^{23}$ молекул;
б) 22,4 л речовини;
в) однакова кількість молекул;
г) різна кількість молекул.
21. Вкажіть валентність Гідрогену в сполуках:
а) II;
б) III;
в) IV;
г) I.
22. Вкажіть формулу сполуки, в якій Сульфур має валентність IV:
а) H_2S ;
б) SO_2 ;
в) Na_2SO_4 ;
г) H_2SO_4 .
23. Вкажіть формулу сполуки, в якій Нітроген має валентність II:
а) NO ;
б) N_2O ;
в) N_2O_3 ;
г) NO_2 .
24. Вкажіть формулу сполуки елемента E (двохвалентний) та елемента X (трьохвалентний):
а) EX ;
б) E_2X ;
в) E_2X_3 ;
г) E_3X_2 .
25. Розрахуйте відносну молекулярну масу H_3BO_3 :
а) 98;
б) 62;
в) 28;
г) 60.

26. Розрахуйте молярну масу $\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ (г/моль):
- 286;
  - 19080;
  - 106;
  - 12486.
27. Вкажіть об'єм 1 моль речовини у газуватому стані за нормальних умов:
- 11,2 л;
  - 22,4 м³;
  - 22,4 л;
  - 11,2 м³.
28. Виберіть формулу для розрахунку маси однієї молекули:
- M/N_A ;
  - $M \times N_A$;
  - N_A/M ;
  - N/N_A .
29. Розрахуйте кількість речовини (моль) водню масою 24 г:
- 12,0;
  - 24,0;
  - 2,4;
  - 1,2.
30. Розрахуйте кількість речовини (моль) сульфатної кислоти масою 9,8 г:
- 1,0;
  - 0,1;
  - 98,0;
  - 9,8.
31. Розрахуйте кількість речовини (моль) мідного купоросу $\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$ масою 25 г:
- 0,15;
  - 0,10;
  - 2,50;
  - 0,25.
32. Розрахуйте кількість речовини (моль) азоту об'ємом 33,6 л (н. у.):
- 3,36;
  - 28,00;
  - 1,50;
  - 1,07.
33. Розрахуйте кількість речовини (моль) амоніаку об'ємом 11,2 л (н. у.):
- 1,0;
  - 0,5;
  - 2,0;
  - 0,1.
34. Виберіть твердження щодо молярної маси сульфатної кислоти:
- чисельно дорівнює відносній молекулярній масі кислоти;
  - більша за значення відносної молекулярної маси кислоти;
  - менша за значення відносної молекулярної маси кислоти;
  - дорівнює сумі атомних мас Гідрогену, Сульфуру й Оксигену.
35. Виберіть твердження щодо відстані між молекулами речовини:
- у газоподібному стані менша, ніж у твердому;
  - у газоподібному стані більша, ніж у рідкому;
  - у газоподібному та рідкому стані однакова;
  - у твердому стані більша, ніж у рідкому.
36. Виберіть вид руху молекул, відповідний усім агрегатним станам речовини:
- поступальний;
  - прямолінійний;
  - хаотичний;
  - коливальний.
37. Виберіть характеристику складу молекули простої речовини:
- складається з атомів одного виду;
  - складається з атомів різного виду;
  - містить лише два атоми;
  - містить лише один атом.
38. Розрахуйте молярну масу кальцій карбонату (г/моль):
- 100;
  - 68;
  - 90;
  - 78.
39. Виберіть правильне твердження щодо відносної густини газу:

- а) показує масу одиниці об'єму газу;
  - б) визначає, у скільки разів даний газ важчий за інший;
  - в) дорівнює відношенню об'єму даного газу до маси іншого;
  - г) дорівнює відношенню маси даного газу до об'єму іншого.
40. Виберіть твердження щодо молекули вуглекислого газу:
- а) містить менше атомів Оксигену, ніж Карбону;
  - б) складається з двох атомів;
  - в) складається з двох видів атомів;
  - г) складається з трьох видів атомів.
41. Виберіть найпоширеніший у земній корі елемент:
- а) Al;
  - б) Na;
  - в) Fe;
  - г) Si;
  - д) O .

Завдання 42 – 45 містять кілька правильних відповідей. Вкажіть усі правильні відповіді.

42. Виберіть гази з однаковою густиною:
- а) CO;
  - б) NO;
  - в) CH₄;
  - г) C₂H₄;
  - д) N₂.
43. Виберіть гази з однаковою молярною масою:
- а) CO₂;
  - б) N₂O;
  - в) SO₂;
  - г) C₃H₈;
  - д) NO₂.
44. Виберіть сполуки, в яких валентність Сульфуру однакова:
- а) SO₃;
  - б) Na₂SO₄;
  - в) SO₂;
  - г) H₂S;
  - д) KHSO₄.
45. Виберіть гази, важчі за повітря:
- а) CO₂;
  - б) NO;
  - в) SO₂;
  - г) CH₄;
  - д) NO₂.

II рівень

Завдання 46 – 90 містять по чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

46. Розрахуйте кількість речовини (моль) $3,01 \times 10^{21}$ молекул кисню:
- а) $5,0 \times 10^{-3}$;
  - б) $1,2 \times 10^{-3}$;
  - в) $1,1 \times 10^{-4}$;
  - г) $5,0 \times 10^{-2}$.
47. Розрахуйте масу (г) кисню об'ємом 3,36 л (н. у.):
- а) 3,70;
  - б) 4,80;
  - в) 4,50;
  - г) 5,07.
48. Розрахуйте масу (г) сірководню об'ємом 224 мл (н. у.):
- а) 0,20;
  - б) 0,34;
  - в) 0,25;
  - г) 0,17.
49. Розрахуйте масу (г) 0,5 моль сульфур(VI) оксиду:
- а) 40;
  - б) 80;
  - в) 20;
  - г) 24.
50. Розрахуйте масу (г) $1,505 \times 10^{23}$ молекул хлору:
- а) 0,071;
  - б) 1,775;
  - в) 17,750;

г) 8,875.

51. Розрахуйте об'єм (m^3) за н. у. $3,01 \times 10^{21}$ молекул водню:

а) $7,00 \times 10^{-2}$;

б) $1,20 \times 10^{-4}$;

в) $1,12 \times 10^{-4}$;

г) $1,12 \times 10^{-1}$.

52. Розрахуйте об'єм (л) за н. у. водню кількістю речовини 2 моль:

а) 22,4;

б) 11,2;

в) 44,8;

г) 4,0.

53. Розрахуйте кількість молекул в 22,4 л (н. у.) кисню:

а) $6,02 \times 10^{23}$;

б) $22,40 \times 10^{23}$;

в) $3,06 \times 10^{23}$;

г) $44,80 \times 10^{23}$.

54. Розрахуйте кількість молекул у 3,2 г сульфур(IV) оксиду:

а) $3,01 \times 10^{22}$;

б) $6,02 \times 10^{23}$;

в) $9,40 \times 10^{23}$;

г) $9,40 \times 10^{22}$.

55. Розрахуйте кількість молекул у 2 г водню:

а) $6,02 \times 10^{23}$;

б) $22,40 \times 10^{23}$;

в) $3,06 \times 10^{23}$;

г) $44,80 \times 10^{23}$.

56. Розрахуйте масову частку Фосфору у сполуці $NaPO_3$:

а) 0,12;

б) 0,24;

в) 0,10;

г) 0,30.

57. Розрахуйте масову частку Натрію у сполуці Na_2O :

а) 0,37;

б) 0,74;

в) 0,23;

г) 0,96.

58. Розрахуйте масову частку Оксигену у сполуці $Cu_2(OH)_2CO_3$:

а) 0,36;

б) 0,14;

в) 0,22;

г) 0,86.

59. Розрахуйте масову частку Купруму у сполуці $CuSO_4 \times 5H_2O$:

а) 0,121;

б) 0,442;

в) 0,256;

г) 0,012.

60. Розрахуйте масову частку купрум сульфату у сполуці $CuSO_4 \times 5H_2O$:

а) 0,75;

б) 0,36;

в) 0,25;

г) 0,64.

61. Виберіть твердження щодо маси натрій оксиду кількістю речовини 1 моль:

а) дорівнює 39 г;

б) дорівнює 62 г;

в) менша за суму мас 1 моль натрію і 1 моль кисню;

г) дорівнює сумі мас 1 моль натрію і 1 моль кисню.

62. Виберіть твердження щодо масових часток елементів у малахіті $(CuOH)_2CO_3$:

а) Оксигену найменша;

б) Оксигену найбільша;

в) Гідрогену найменша;

г) Купруму найменша.

63. Виберіть твердження щодо масової частки Гідрогену:

а) у воді та амоніаку однакова;

б) у воді більша, ніж масова частка Оксигену;

в) в амоніаку менша, ніж масова частка Нітрогену;

г) в амоніаку більша, ніж масова частка Нітрогену.

64. Виберіть твердження щодо масової частки Карбону:
- а) в алюміній карбіді менша за масову частку Алюмінію;
  - б) в алюміній карбіді більша за масову частку Алюмінію;
  - в) в метані менша, ніж масова частка Гідрогену;
  - г) в метані та алюміній карбіді однакова.
65. Виберіть твердження щодо розрахунку відносної густини газу за воднем:
- а) відношення молекулярної маси водню до молекулярної маси даного газу;
  - б) відношення абсолютної густини водню до абсолютної густини даного газу;
  - в) відношення молярної маси даного газу до молярної маси водню;
  - г) добуток молярної маси даного газу та молярної маси водню.
66. Виберіть твердження щодо газу, що має формулу H_2X і густину за воднем 17:
- а) 1л цього газу за нормальних умов має масу 17 г;
  - б) цей газ легший за повітря;
  - в) молярна маса цього газу – 17 г/моль;
  - г) порядковий номер елемента X – 16.
67. Виберіть відповідь щодо відносної густини сірководню:
- а) за воднем дорівнює 17;
  - б) за киснем більше 2;
  - в) за азотом дорівнює 2,43;
  - г) за повітрям дорівнює 1,06.
68. Виберіть твердження щодо газу XH_3 з густиною за воднем 8,5:
- а) речовина X_2 є основною складовою повітря;
  - б) важчий за повітря;
  - в) молярна маса X_2 дорівнює 14 г/моль;
  - г) не має запаху.
69. Виберіть твердження щодо газу X_2H_4 з густиною за воднем 14:
- а) молярна маса дорівнює 14 г/моль;
  - б) порядковий номер елемента X – 14;
  - в) молярна маса дорівнює 28 г/моль;
  - г) об'єм 2 моль газу за н. у. дорівнює 22,4 л.
70. Виберіть твердження щодо газу з густиною за воднем 22:
- а) молярна маса дорівнює 22 г/моль;
  - б) легший за кисень;
  - в) густина цього газу за повітрям більше 1;
  - г) це – карбон(II) оксид.
71. Визначте порядковий номер елемента X, що утворює оксид X_2O_5 з відносною молекулярною масою 142:
- а) 17;
  - б) 1;
  - в) 15;
  - г) 7.
72. Визначте елемент X, що утворює оксид XO_2 з відносною молекулярною масою 44:
- а) Силіцій;
  - б) Карбон;
  - в) має порядковий номер 12;
  - г) входить до складу води.
73. Визначте порядковий номер елемента X, що утворює речовину XO з відносною молекулярною масою 30:
- а) 6;
  - б) 7;
  - в) 14;
  - г) 15.
74. Виберіть твердження щодо елемента X, який утворює оксид X_2O_3 з відносною молекулярною масою 102:
- а) метал;
  - б) знаходиться у другому періоді періодичної системи;
  - в) має порядковий номер 8;
  - г) Бор.
75. Визначте період, в якому розташований у періодичній системі елемент X, що утворює оксид X_2O_3 з відносною молекулярною масою 70:
- а) I;
  - б) III;
  - в) IV;
  - г) II.
76. Виберіть твердження щодо сполуки XO , яка при спалюванні перетворюється на газ XO_2 з густиною за воднем 22:
- а) молярна маса XO_2 дорівнює 28 г/моль;
  - б) молярна маса XO дорівнює 44 г/моль;
  - в) співвідношення об'ємів XO та кисню в реакції горіння дорівнює 2:1;

г) X – елемент із порядковим номером 5.

77. Розрахуйте кількість речовини (моль) кисню об'ємом 33,6 л при 101,3 кПа та 25 °С:

- а) 1,37;
- б) 1,18;
- в) 1,57;
- г) 1,97.

78. Розрахуйте об'єм (m^3) молекул азоту, що займає $3,01 \times 10^{21}$ при 101,3 кПа та 25°С:

- а) $7,0 \times 10^{-2}$;
- б) $1,22 \times 10^{-4}$;
- в) $1,14 \times 10^{-4}$;
- г) $1,13 \times 10^{-1}$.

79. Розрахуйте молярну масу (г/моль) газу, 100 мл якого за н. у. мають масу 0,196 г:

- а) 28;
- б) 44;
- в) 60;
- г) 89.

80. Розрахуйте молекулярну масу (а. о. м.) сполуки H_2E з масовою часткою елемента E 0,89:

- а) 18;
- б) 28;
- в) 82;
- г) 31.

81. Розрахуйте молекулярну масу (а. о. м.) сполуки E_2O з масовою часткою елемента E 0,83:

- а) 94;
- б) 63;
- в) 76;
- г) 14.

82. Розрахуйте молекулярну масу (а. о. м.) сполуки H_2EO_4 з масовою часткою елемента E 0,326:

- а) 98;
- б) 63;
- в) 86;
- г) 31.

83. Розрахуйте молекулярну масу (а. о. м.) сполуки HEO_4 з масовою часткою елемента E 0,458:

- а) 98;
- б) 163;
- в) 120;
- г) 145.

84. Розрахуйте масу суміші (г), що містить 0,2 моль натрій хлориду та 0,1 моль натрій сульфату:

- а) 19,2;
- б) 58,5;
- в) 25,9;
- г) 12,4.

85. Розрахуйте масу суміші (г), що містить 5,6 л (н. у.) кисню та 11,2л (н. у.) сірководню:

- а) 25,0;
- б) 43,8;
- в) 56,4;
- г) 98,7.

86. Розрахуйте масову частку водню в суміші, що містить 2 г водню та 3 г аргону:

- а) 0,2;
- б) 0,1;
- в) 0,4;
- г) 0,5.

87. Розрахуйте об'єм (л) за н. у. суміші, що містить 0,1 моль кисню та 0,1 моль азоту:

- а) 0,20;
- б) 6,00;
- в) 4,48;
- г) 3,20.

88. Розрахуйте об'єм (л) за н. у. суміші, що містить 2,0 г водню та 2,8 г азоту:

- а) 24,64;
- б) 2,24;
- в) 4,48;
- г) 22,40.

89. Розрахуйте об'ємну частку аргону в суміші, що містить 2 л (н. у.) аргону та 6 л (н. у.) азоту:

- а) 0,50;
- б) 0,30;
- в) 0,25;
- г) 0,15.

90. Розрахуйте об'ємну частку азоту в суміші, утвореної з 2,8 г азоту та 3,2 г кисню:

- а) 0,50;
- б) 0,53;
- в) 0,47;
- г) 0,25.

Завдання 91 – 94 містять чотири або п'ять відповідей, які необхідно розташувати у певному порядку відповідно до запропонованого завдання.

91. Розташуйте сполуки за збільшенням валентності Нітрогену:

- а) NH_3 ;
- б) N_2O ;
- в) NO_2 ;
- г) NO .

92. Розташуйте сполуки за збільшенням молярної маси:

- а) Na_2O ;
- б) CO_2 ;
- в) Al_2O_3 ;
- г) SO_3 ;
- д) MgO .

93. Розташуйте сполуки за збільшенням масової частки Карбону:

- а) CO ;
- б) CH_4 ;
- в) CO_2 ;
- г) CCl_4 ;
- д) Fe_3C .

94. Розташуйте сполуки за збільшенням кількості атомів елементів в 1 л газів (н. у.):

- а) NH_3 ;
- б) N_2O ;
- в) N_2O_4 ;
- г) NO ;
- д) N_2O_3 .

Завдання 95 – 101 містять кілька правильних відповідей. Вкажіть всі правильні відповіді.

95. Виберіть твердження щодо предмета хімії:

- а) вивчає природні та штучні матеріали;
- б) вивчає склад і будову речовин;
- в) вивчає форми руху речовини;
- г) вивчає властивості речовин та їх перетворення.

96. Виберіть твердження, в якому йдеться про просту речовину:

- а) повітря складається переважно з кисню та азоту;
- б) хлор міститься у біологічних рідинах;
- в) головний компонент чорних сплавів – залізо;
- г) гемоглобін містить залізо і забезпечує дихання клітин.

97. Виберіть твердження, в якому йдеться про хімічний елемент:

- а) у рослинні організми фосфор потрапляє з мінеральних добрив;
- б) магній міститься у морській воді;
- в) залізо при нагріванні із сіркою утворює сульфід;
- г) природний хлор складається з двох нуклідів.

98. Виберіть хімічні елементи, що здійснюють кругообіг у природі:

- а) Нітроген;
- б) Ферум;
- в) Карбон;
- г) Сульфур;
- д) Оксиген.

99. Виберіть хімічні елементи, що входять до складу живої матерії:

- а) Флуор;
- б) Калій;
- в) Сульфур;
- г) Нітроген;
- д) Гелій.

100. Виберіть твердження щодо вуглекислого газу:

- а) може бути одержаний з чадного газу;
- б) газувата речовина, важча за повітря;
- в) підтримує горіння;
- г) з лугами може утворювати гідрогенкарбонати;
- д) з кислотами може утворювати карбонати.

101. Виберіть речовини, штучно одержані людиною:

- а) питна сода;

- б) крейда;
- в) сульфатна кислота;
- г) кварц;
- д) кухонна сіль.

III рівень

Завдання 102 – 115 передбачають встановлення відповідності понять першого та другого стовпчиків.

Відповідь дайте у вигляді комбінацій цифр і букв.

102. Встановіть відповідність між визначенням та поняттям.

Визначення:

- 1) найменша частинка речовини, яка зберігає її хімічні властивості і здатна до самостійного існування;
- 2) вид атомів з однаковим зарядом ядра;
- 3) найменша частинка речовини, яка складається з позитивно зарядженого ядра і негативно заряджених електронів;
- 4) порція речовини, що містить 6×10^{23} відповідних атомів або молекул.

Поняття:

- а) молекула;
- б) атом;
- в) хімічний елемент;
- г) речовина;
- д) моль,

103. Встановіть відповідність між формулою речовини та молярною масою.

Формула речовини:

Молярна маса, г/моль:

1) H_3PO_4 ;	а) 90;
2) $Fe(OH)_2$;	б) 200;
3) $CaBr_2$;	в) 65;
4) $NaBrO_2$.	г) 98; д) 135.

104. Встановіть відповідність між відносною молекулярною масою та хімічною формулою.

Хімічна формула:

Відносна молекулярна маса:

1) H_2SiO_3 ;	а) 222;
2) $Fe(OH)_2$;	б) 202;
3) $Cu_2(OH)_2CO_3$;	в) 107;
4) $Na_2B_4O_7$;	г) 78.
5) $Fe(OH)_3$.	

105. Встановіть відповідність між масою та кількістю речовини.

Маса речовини, г:

Кількість речовини, моль:

1) 196 г H_2SO_4 ;	а) 2,0;
2) 20 г $NaOH$;	б) 10,0;
3) 585 г $NaCl$;	в) 0,5;
4) 20 г $CaCO_3$.	г) 0,2; д) 0,1.

106. Встановіть відповідність між хімічною формулою та валентністю Хлору.

Хімічна формула:

Валентність Хлору:

1) $NaClO$;	а) VI;
2) $NaClO_2$;	б) V;
3) $NaClO_3$;	в) III;
4) $NaClO_4$.	г) I; д) VII.

107. Встановіть відповідність між хімічною формулою оксиду та валентністю елемента.

Хімічна формула оксиду:

Валентність елемента E:

1) EO ;	а) VII;
2) E_2O ;	б) VI;
3) E_2O_7 ;	в) III;
4) E_2O_3 .	г) I; д) II.

108. Встановіть відповідність між формулами гідроксиду та оксиду.

Формула оксиду:

Формула гідроксиду:

1) EO ;	а) H_2EO_4 ;
2) EO_3 ;	б) $E(OH)_2$ або H_2EO_2 ;
3) E_2O_3 ;	в) $E(OH)_3$ або H_3EO_3 ;
4) EO_2 ; 5) E_2O .	г) H_2EO_3 або H_4EO_4 .

109. Встановіть відповідність між формулами гідроксиду та оксиду.

Формула оксиду:

Формула гідроксиду:

1) E_2O_5 ;	а) HEO_3 або H_3EO_4 ;
2) E_2O ;	б) HEO або EOH ;
3) E_2O_7 ;	в) HEO_4 або H_5EO_6 .
4) E_2O_3 .	

110. Встановіть відповідність між об'ємом газу та його масою.

Об'єм газу (н. у.):

Маса, г:

1) 224 мл Cl_2 ;	а) 0,34;
2) 0,448 л O_2 ;	б) 15,00;
3) 67,2 л N_2 ;	в) 0,64;
4) 11,2 л NO .	г) 0,71; д) 84,00.

111. Встановіть відповідність між об'ємом газу та кількістю молекул.

Об'єм газу (н. у.):

Кількість молекул:

1) 224 мл Cl_2 ;	а) $1,8 \times 10^{24}$;
2) 0,448 л O_2 ;	б) $9,0 \times 10^{23}$;
3) 67,2 л N_2 ;	в) $6,0 \times 10^{21}$;
4) 11,2 л NO .	г) $1,2 \times 10^{22}$; д) $3,0 \times 10^{23}$.

112. Встановіть відповідність між формулою оксиду та масовою часткою елемента в ньому.

Формула оксиду: Масова частка елемента E:

1) EO ;	а) 0,30;
2) E_2J_5 ;	б) 0,37;
3) E_2O_3 ;	в) 0,26;
4) EO_2 .	г) 0,47; д) 0,57.

113. Встановіть відповідність між формулою оксиду та елементом.

Формула оксиду: Елемент E:

1) EO ;	а) Ag;
2) E_2O ;	б) Al;
3) E_2O_3 ;	в) Si;
4) EO_2 .	г) Ne; д) Zn.

114. Встановіть відповідність між відносною густиною газу та його хімічною формулою.

Відносна густина газу: Хімічна формула газу:

1) $D_{\text{пов.}} = 1,17$;	а) NH_3 ;
2) $D_{\text{H}_2} = 16,00$;	б) H_2S ;
3) $D_{\text{He}} = 4,25$;	в) CH_4 ;
4) $D_{\text{Ar}} = 0,40$.	г) O_a ; д) CO_2 .

115. Встановіть відповідність між речовиною та кількістю видів атомів у молекулі.

Кількість видів атомів у молекулі:	Речовина:
1) один;	а) метан;
2) два;	б) озон;
3) три;	в) нітрометан;
4) чотири;	г) хлороформ.
5) п'ять.	

Завдання 116 – 119 містять чотири або п'ять відповідей, які необхідно розташувати у певному порядку відповідно до запропонованого завдання.

116. Встановіть послідовність величин для кисню згідно з ланцюжком *маса (г) → кількість речовини (моль) → об'єм (н. у., л) → кількість молекул → кількість атомів*:

- а) $6,02 \times 10^{22}$;
 б) 2,24;
 в) 3,2;
 г) $1,204 \times 10^{23}$;
 д) 0,1.

117. Встановіть послідовність величин для амоніаку згідно з ланцюжком *об'єм (н. у., л) → маса (г) → кількість речовини (моль) → кількість молекул → кількість атомів*:

- а) $4,816 \times 10^{23}$;
 б) 0,20;
 в) $1,204 \times 10^{23}$;
 г) 3,40;
 д) 4,48.

118. Встановіть послідовність величин для азоту згідно з ланцюжком *кількість молекул → кількість атомів → кількість речовини (моль) → об'єм (н. у., л) → маса (г)*:

- а) 22,4;
 б) $6,02 \times 10^{23}$;
 в) 1;
 г) $1,204 \times 10^{24}$;
 д) 28.

119. Встановіть послідовність величин для азоту згідно з ланцюжком *кількість речовини (моль) → маса (г) → кількість атомів → кількість молекул → об'єм (н. у., л)*:

- а) 56;
 б) $1,204 \times 10^{24}$;
 в) 2;
 г) 44,8;
 д) $2,402 \times 10^{24}$.

Завдання 120 – 125 містять кілька правильних відповідей. Вкажіть усі правильні відповіді.

120. Виберіть речовини, які існують у природі:

- а) залізо;
 б) фосфор;
 в) силікагель;
 г) негашене вапно;

д) сірка.

121. Виберіть процеси, які є хімічною реакцією:

- а) розчинення хлороводню у воді;
- б) розчинення натрію у воді;
- в) розчинення натрій гідроксиду у воді;
- г) розчинення алюміній хлориду у воді;
- д) розчинення фосфорного ангідриду у воді.

122. Виберіть процеси, в яких не змінюється природа речовини:

- а) розчинення хлору у воді;
- б) плавлення льоду;
- в) розчинення натрій хлориду у воді;
- г) стоплення заліза і цинку;
- д) скисання молока.

123. Виберіть методи, якими можна скористатися для розділення суміші ацетону і води:

- а) центрифугування;
- б) перегонка;
- в) відстоювання;
- г) фільтрування;
- д) хроматографія.

124. Виберіть методи, якими можна скористатися для виділення купрум(II) сульфіді із водного розчину:

- а) центрифугування;
- б) перегонка;
- в) відстоювання;
- г) фільтрування;
- д) хроматографія.

125. Виберіть суміші газів, для яких будуть чисельно збігатися масові та об'ємні частки:

- а) N_2 і C_2H_6 ;
- б) O_2 і N_2 ;
- в) CO_2 і N_2O ;
- г) CO і C_2H_4 ;
- д) CO і N_2 .

БУДОВА АТОМА. ПЕРІОДИЧНИЙ ЗАКОН Д. І. МЕНДЕЛЄЄВА

I рівень

Завдання 1 – 30 містять по чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

1. Виберіть сучасне формулювання періодичного закону:

- а) властивості елементів і утворених ними простих і складних речовин перебувають у періодичній залежності від електронних конфігурацій атомів;
- б) електронна будова атомів і властивості елементів, які від неї залежать, знаходяться у періодичній залежності від атомних мас елементів;
- в) властивості елементів і утворених ними простих і складних речовин перебувають у періодичній залежності від атомних мас елементів;
- г) властивості елементів і утворених ними простих і складних речовин перебувають у періодичній залежності від величини заряду ядер їхніх атомів.

2. Виберіть відповідь, яка розкриває фізичний зміст хімічної періодичності:

- а) періодична зміна конфігурації валентних електронів зі збільшенням заряду ядер атомів;
- б) періодична зміна атомних мас елементів зі збільшенням заряду ядер атомів;
- в) періодична зміна заряду ядер атомів зі збільшенням атомних мас елементів;
- г) періодична зміна електронних конфігурацій атомів зі збільшенням радіуса атомів.

3. Виберіть s-елемент:

- а) Mn;
- б) S;
- в) Na;
- г) Al.

4. Виберіть p-елемент:

- а) V;
- б) Fe;
- в) Li;
- г) As.

5. Виберіть d-елемент:

- а) Mn;
- б) Ne;
- в) Na;
- г) Br.

6. Виберіть електронну формулу Магнію:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^3$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^1$;
- г) $1s^2 2s^2$.

7. Виберіть, чим відрізняються ізотопи елемента:

- а) числом нейтронів;
- б) атомним номером;
- в) числом валентних електронів;
- г) числом протонів.

8. Виберіть характеристику, яка для елементів періодично змінюється:

- а) заряд ядра атома;
- б) відносна атомна маса;
- в) число енергетичних рівнів в атомах;
- г) число електронів на зовнішньому енергетичному рівні атомів.

9. Виберіть електронну формулу Феруму:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^1 3d^7$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^0 3d^8$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^6$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 4p^6$.

10. Виберіть електронну формулу Сульфуру:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^0 3p^6$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^4$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^8$.

11. Виберіть визначення енергії йонізації:

- а) кількість енергії, що виділяється при відриві електронів від атомів;
- б) кількість енергії, необхідної для відриву електронів від атомів;
- в) кількість енергії, що виділяється при приєднанні електронів до атомів;
- г) кількість енергії, що поглинається при приєднанні електронів до атомів.

12. Виберіть визначення спорідненості атома до електрона:

- а) кількість енергії, що виділяється або поглинається при відриві електронів від атомів;
- б) кількість енергії, необхідної для відриву електронів від атомів;
- в) кількість енергії, що виділяється або поглинається при приєднанні електронів до атомів;

г) кількість енергії, що поглинається при приєднанні електронів до атомів.

13. Виберіть визначення електронегативності елемента:

- а) здатність атомів елемента віддавати електрони;
- б) здатність атомів елемента приєднувати електрони;
- в) здатність атомів елемента відтягувати на себе електронну густину;
- г) загальний негативний заряд всіх електронів атома.

14. Виберіть атомну орбіталь, яка має форму сфери:

- а) s;
- б) p;
- в) d;
- г) f.

15. Виберіть атомну орбіталь, яка має форму гантелі:

- а) s;
- б) p;
- в) d;
- г) f.

16. Вкажіть фрагмент періодичної системи, де розташовані елементи з подібними хімічними властивостями:

- а) малий період;
- б) група;
- в) підгрупа;
- г) великий період.

17. Виберіть характеристику, яка збігається із порядковим номером елемента:

- а) значення відносної атомної маси;
- б) значення відносної електронегативності;
- в) кількість електронів в атомі;
- г) кількість нейтронів у ядрі.

18. Виберіть твердження щодо зарядів протона й електрона:

- а) чисельно рівні, але протилежні за знаком;
- б) різні, але однакові за знаком;
- в) протилежні за знаком та різні за величиною;
- г) чисельно рівні й однакові за знаком.

19. Виберіть характерну властивість нейтронів:

- а) не мають маси;
- б) не мають заряду;
- в) мають заряд +1;
- г) мають заряд -1.

20. Вкажіть максимальну кількість електронів на другому енергетичному рівні:

- а) 8;
- б) 2;
- в) 18;
- г) 6.

21. Вкажіть максимальну кількість електронів на першому енергетичному рівні:

- а) 8;
- б) 2;
- в) 18;
- г) 32.

22. Вкажіть підрівні, з яких складається третій енергетичний рівень:

- а) s та d;
- б) s, p та d;
- в) s та p;
- г) s, p, d та f.

23. Вкажіть, чому дорівнює заряд ядра атома елемента:

- а) номеру групи, в якій він знаходиться;
- б) відносній атомній масі;
- в) номеру періоду, в якому він знаходиться;
- г) порядковому номеру елемента.

24. Вкажіть форму p-орбіталі:

- а) гантелі;
- б) кулі;
- в) дві перпендикулярно розміщені гантелі;
- г) три перпендикулярно розміщені гантелі.

25. Виберіть елементи, з яких починаються і закінчуються періоди у періодичній системі:

- а) лужні та інертні;
- б) інертні та металічні;
- в) неметалічні і галогени;
- г) лужні і галогени.

26. Виберіть елементи, що знаходяться у головних підгрупах III – VIII груп періодичної системи:

- а) s;
- б) p;
- в) f;
- г) d.

27. Виберіть характеристику, на яку вказує номер періоду, де розташований елемент:

- а) загальна кількість електронів;
- б) радіус атома;
- в) загальна кількість протонів та нейтронів;
- г) кількість енергетичних рівнів в електронній оболонці атома.

28. Виберіть твердження щодо атомів ізотопів одного елемента:

- а) мають однакову відносну атомну масу;
- б) різняться кількістю електронів;
- в) мають однакову кількість протонів;
- г) мають однакову кількість нейтронів.

29. Виберіть визначення атомної орбіталі:

- а) область простору, в якому велика ймовірність перебування електрона;
- б) кількість електронів на зовнішньому енергетичному рівні;
- в) область простору, в якому розташоване ядро атома;
- г) форма існування атома.

30. Виберіть елемент, що має найбільшу електронегативність:

- а) Флуор;
- б) Хлор;
- в) Бром;
- г) Йод.

Завдання 31 – 35 містять кілька правильних відповідей. Вкажіть усі правильні відповіді.

31. Виберіть частинки, які містяться в ядрі атома:

- а) електрони;
- б) протони;
- в) йони;
- г) нейтрони.

32. Виберіть електронні типи елементів, які містяться в II періоді:

- а) d-елементи;
- б) p-елементи;
- в) s-елементи;
- г) f-елементи.

33. Виберіть підгрупи елементів, які складаються тільки з s-елементів:

- а) III A;
- б) II A;
- в) II Б;
- г) I A.

34. Виберіть ізотопи:

- а) ^{39}K ;
- б) ^{40}Ca ;
- в) ^{39}Ca ;
- г) ^{40}Ar .

35. Виберіть s-елементи:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^1$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^1$;
- в) $1s^2 2s^2$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6$.

II рівень

Завдання 36 – 65 містять по чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

36. Виберіть електронну будову частинки, яка утворюється при втраті двох електронів атомом Cu:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^7$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^0 3d^9$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^4 3s^2 3p^6 4s^1 3d^8$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^8$.

37. Виберіть електронну будову частинки, яка утворюється при приєднанні двох електронів атомом S:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^2$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^0 3p^4$.

38. Виберіть електронну конфігурацію йона Cl^- :

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4$;

в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5$;

г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$.

39. Вкажіть елемент, що має найбільше значення енергії йонізації:

а) Бром;

б) Йод;

в) Флор;

г) Хлор.

40. Вкажіть елемент, що має найменше значення енергії йонізації:

а) Карбон;

б) Нітроген;

в) Флуор;

г) Оксиген.

41. Вкажіть елемент, що має найбільшу електронегативність:

а) Бром;

б) Селен;

в) Германій;

г) Галій.

42. Виберіть тип оксидів, які утворюють елементи головної підгрупи VI групи періодичної системи:

а) кислотні;

б) основні;

в) амфотерні;

г) несолетворні.

43. Вкажіть номер групи у періодичній системі, в якій розташовані найбільш активні неметали:

а) VI A;

б) VIII A;

в) I A;

г) VII A.

44. Вкажіть номер групи у періодичній системі, в якій розташовані найбільш активні метали:

а) VI A;

б) VIII A;

в) I A;

г) VII A.

45. Виберіть тип оксидів, які утворюють елементи головної підгрупи II групи періодичної системи:

а) кислотні;

б) основні;

в) амфотерні;

г) один амфотерний, а решта – основні.

46. Вкажіть характер зміни властивостей оксидів при збільшенні ступеня окиснення елемента:

а) посилюються кислотні властивості;

б) посилюються основні властивості;

в) змінюються залежно від типу елемента;

г) змінюються не закономірно.

47. Вкажіть характер зміни властивостей при збільшенні атомної маси елементів у періоді:

а) властивості елементів змінюються від металічних до неметалічних;

б) зменшується кількість електронів на зовнішньому енергетичному рівні;

в) збільшується радіус атома;

г) збільшується кількість заповнених енергетичних рівнів.

48. Визначте електронну конфігурацію атома, яка існує:

а) $1s^2 2s^2 2p^4$;

б) $1s^2 2s^2 2p^8$;

в) $1s^2 2s^2$;

г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^1 3p^1$.

49. Вкажіть кількість та тип орбіталі, що існує на всіх енергетичних рівнях:

а) лише дві орбіталі;

б) дві p-орбіталі;

в) одна s-орбіталь;

г) дві s-орбіталі.

50. Виберіть підрівні, з яких складається другий енергетичний рівень:

а) s та d;

б) p та d;

в) s та p;

г) d та f.

51. Вкажіть, чому дорівнює кількість нейтронів у ядрі атома:

а) сумі масового числа та кількості протонів;

б) різниці між масовим числом та номером групи;

в) сумі масового числа та номера періоду;

г) різниці між масовим числом елемента і кількістю протонів.

52. Вкажіть елементи, які знаходяться у головних підгрупах I і II груп періодичної системи:

- а) р-елементи;
- б) s- та р-елементи;
- в) s-елементи;
- г) d-елементи.

53. Вкажіть характер зміни властивостей елементів у періодах зліва направо:

- а) змінюються від типових металічних до типових неметалічних;
- б) змінюються від типових неметалічних до типових металічних;
- в) не змінюються;
- г) змінюються, але залишаються типово металічними або неметалічними.

54. Визначте формулу сполуки, яка утворена елементом X, що належить до I A групи, та елементом Y, що належить до VI A групи:

- а) X_2Y ;
- б) X_2Y_3 ;
- в) XY_2 ;
- г) XY_3 .

55. Виберіть пару частинок, що мають однакову електронну будову:

- а) Mg^{2+} і Ar;
- б) Na^+ і Ar;
- в) K^+ і Ar;
- г) Cl^- і Ne.

56. Визначте формулу сполуки, яка утворена елементом X, що належить до II A групи, та елементом Y, що належить до VII A групи:

- а) X_2Y ;
- б) XY_2 ;
- в) XY ;
- г) X_3Y .

57. Визначте формулу сполуки, яка утворена елементом X, що належить до I A групи, та елементом Y, що належить до V A групи:

- а) X_3Y ;
- б) XY_2 ;
- в) XY ;
- г) X_2Y_3 .

58. Вкажіть характер зміни властивостей при збільшенні порядкового номера елемента в головній підгрупі періодичної системи:

- а) збільшується кількість електронів на зовнішньому електронному рівні атома;
- б) зменшується радіус атома;
- в) зменшується кількість заповнених енергетичних рівнів;
- г) збільшується радіус атома.

59. Визначте характерну ознаку елемента, розташованого у III періоді і V групі періодичної системи:

- а) має електронну конфігурацію атома $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5$;
- б) здатний утворювати сполуку типу RH_3 ;
- в) належить до металів;
- г) утворює кислоту типу H_2RO_4 .

60. Виберіть твердження щодо атома елемента, який знаходиться у III періоді та VI групі періодичної системи:

- а) має оболонку, що складається з трьох електронних шарів;
- б) має ядро, що складається з 16 нуклонів;
- в) має ядро, в якому 12 протонів;
- г) містить 32 електрони.

61. Вкажіть характеристику Флуору за місцем розташування у періодичній системі:

- а) в атомі електрони перебувають на двох енергетичних рівнях;
- б) ядро атома складається з 19 протонів;
- в) на зовнішньому енергетичному рівні атома знаходиться 9 електронів;
- г) вища валентність у сполуках дорівнює 2.

62. Вкажіть характеристику елемента, в ядрі атома якого міститься 13 протонів:

- а) відноситься до неметалів;
- б) знаходиться у другому періоді;
- в) утворює оксид, що має амфотерні властивості;
- г) утворює сполуку типу $R(OH)_2$.

63. Вкажіть характер зміни властивостей при збільшенні номера групи:

- а) зменшується кількість енергетичних рівнів в атомах;
- б) збільшується кількість електронів на зовнішньому енергетичному рівні;
- в) збільшується кількість енергетичних рівнів в атомах;
- г) зменшується кількість протонів у ядрах атомів.

64. Вкажіть характеристику елемента, в ядрі атома якого міститься 12 протонів:

- а) утворює водневу сполуку типу RH ;
- б) має в електронній оболонці 10 електронів;
- в) знаходиться в другому періоді періодичної системи;
- г) знаходиться у II A групі.

65. Вкажіть характеристику елемента, в ядрі атома якого міститься 10 нейтронів, а на зовнішньому енергетичному рівні є неспарений електрон:

- а) здатний утворювати сполуку типу R_2O ;
- б) здатний утворювати сполуку типу RH_3 ;
- в) є інертним газом;
- г) утворює просту речовину, яка виявляє тільки відновні властивості.

Завдання 66 – 77 містять чотири або п'ять відповідей, які необхідно розташувати у певному порядку відповідно до запропонованого завдання.

66. Розташуйте елементи у порядку зростання атомного радіуса:

- а) B;
- б) C;
- в) Be;
- г) Li;
- д) F.

67. Розташуйте елементи у порядку зменшення атомного радіуса:

- а) Al;
- б) Si;
- в) Mg;
- г) Na;
- д) Cl.

68. Розташуйте елементи у порядку зменшення атомного радіуса:

- а) Be;
- б) Mg;
- в) Ba;
- г) Sr;
- д) Ca.

69. Розташуйте елементи у порядку зменшення неметалічних властивостей:

- а) Cl;
- б) Mg;
- в) P;
- г) S;
- д) Na.

70. Розташуйте елементи у порядку зростання металічності:

- а) Be;
- б) Mg;
- в) Ba;
- г) Sr;
- д) Ca.

71. Розташуйте елементи у порядку зростання металічності:

- а) Be;
- б) B;
- в) C;
- г) Li;
- д) N.

72. Розташуйте елементи у порядку зростання неметалічних властивостей:

- а) F;
- б) At;
- в) I;
- г) Br;
- д) Cl.

73. Розташуйте елементи у порядку зростання неметалічних властивостей:

- а) P;
- б) N;
- в) S;
- г) O;
- д) B.

74. Встановіть послідовність вищих оксидів у періоді (I – IV групи):

- а) EO ;
- б) E_2O ;
- в) EO_2 ;
- г) E_2O_3 .

75. Встановіть послідовність вищих оксидів у періоді (IV – VII групи):

- а) E_2O_5 ;
- б) EO_2 ;
- в) E_2O_7 ;
- г) EO_3

76. Встановіть послідовність гідратів вищих оксидів у періоді зліва направо:

- а) $E(OH)_2$;
- б) H_2EO_3 ;
- в) EOH ;
- г) H_2EO_4 ;
- д) $E(OH)_3$;
- е) HEO_3 ;
- є) HEO_4 .

77. Встановіть послідовність летких сполук з Гідрогеном у групах IV – VII:

- а) H_2E ;
- б) HE ;
- в) EH_4 ;
- г) EH_3 .

Завдання 78 – 85 передбачають встановлення відповідності понять першого та другого стовпчиків. Відповідь дайте у вигляді комбінацій цифр і букв.

78. Встановіть відповідність між видом частинки та її характеристикою.

Частинка:	Характеристика:
1) ядро;	а) позитивно заряджена частина атома, в якій зосереджена практично вся його маса;
2) протон;	б) частинка з масою спокою $9,1 \times 10^{-31}$ кг і негативним зарядом $1,6 \times 10^{-19}$ Кл;
3) електрон;	в) електронейтральна частинка з масою спокою $1,67 \times 10^{-27}$ кг;
4) нейтрон.	г) частинка з масою спокою $1,67 \times 10^{-27}$ кг і позитивним зарядом $1,6 \times 10^{-19}$ Кл; д) область простору, в якому велика ймовірність перебування електрона.

79. Встановіть відповідність між електронною формулою та атомом елемента.

Електронна формула:	Атом елемента:
1) $1s^2 2s^2 2p^3$;	а) Al;
2) $1s^2 2s^2 2p^6$;	б) Mg;
3) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^1$;	в) N;
4) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^1$.	г) Na; д) Ne.

80. Встановіть відповідність між фрагментом періодичної системи та сукупністю елементів.

Фрагмент періодичної системи:	Сукупність елементів:
1) головна підгрупа I групи;	а) Mg – Sr;
2) головна підгрупа II групи;	б) N – Sb;
3) головна підгрупа IV групи;	в) S – Te;
4) головна підгрупа VI групи.	г) Li – K; д) C – Sn.

81. Встановіть відповідність між електронною родиною елемента та елементом.

Електронна родина:	Елемент:
1) s;	а) Mn;
2) p;	б) Rb;
3) d.	в) Sn; д) Pu.

82. Встановіть відповідність нукліду елемента кількості протонів та нейтронів.

Нуклід:	Кількість протонів та нейтронів:
1) ^{23}Na ;	а) 9 та 10;
2) ^{39}Ca ;	б) 19 та 20;
3) ^{19}F .	в) 20 та 19; г) 10 та 9; д) 11 та 12.

83. Встановіть відповідність кількості протонів нукліду елемента.

Кількість протонів:	Нуклід:
1) 13;	а) ^{40}Ar ;
2) 20;	б) ^{27}Al ;
3) 8;	в) ^{19}F ;
4) 18.	г) ^{16}O ; д) ^{40}Ca .

84. Встановіть відповідність кількості нейтронів нукліду елемента.

Кількість нейтронів:	Нуклід:
1) 13;	а) ^{38}K ;
2) 19;	б) ^{27}Al ;
3) 8;	в) ^{24}Na ;
4) 18.	г) ^{15}N ; д) ^{38}Ca .

85. Встановіть відповідність кількості електронів нукліду елемента.

Кількість електронів:

- 1) 11;
- 2) 19;
- 3) 8;
- 4) 13.

Нуклід:

- а) ^{39}K ;
- б) ^{27}Al ;
- в) ^{23}Na ;
- г) ^{15}O ; д) ^{40}Ca .

Завдання 86 – 95 містять кілька правильних відповідей. Вкажіть усі правильні відповіді.

86. Виберіть електронні формули атомів, що належать до d-елементів:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^8 4s^2$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^5 4s^2$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^1$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^3$;
- д) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^5 5s^2$.

87. Виберіть електронні формули атомів, що належать до p-елементів:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^6$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^5 4s^2$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^1$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^3$;
- д) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^6 5s^2 4d^1$.

88. Виберіть електронні формули атомів, що належать до s-елементів:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^1$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^1 4s^2 4p^6 5s^1$;
- д) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$.

89. Виберіть електронні формули елементів, у яких всі атомні орбіталі завершені:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^6 5s^1$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^8 4s^2$;
- д) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^5$.

90. Виберіть електронні формули елементів, у яких є незавершені атомні орбіталі:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^6 5s^1$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^6 4s^2$;
- д) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^5$.

91. Виберіть елементи, у яких є незавершені атомні орбіталі:

- а) Na;
- б) Zn;
- в) N;
- г) Ar;
- д) Cl.

92. Виберіть елементи, у яких всі атомні орбіталі завершені:

- а) Na;
- б) Zn;
- в) N;
- г) Ar;
- д) Cl.

93. Виберіть елементи, у яких є вільні атомні орбіталі:

- а) Be;
- б) Al;
- в) N;
- г) He;
- д) Ar.

94. Виберіть елементи, у яких немає вільних атомних орбіталей:

- а) C;
- б) Ne;
- в) N;
- г) He;
- д) Ar.

95. Виберіть d-елементи:

- а) Pt;
- б) Bi;
- в) Nb;
- г) Sn;
- д) Rn.

III рівень

Завдання 96 – 104 містять по чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

96. Вкажіть атом елемента, який має електронну будову йону Cl^- :

- а) Na;
- б) Ar;
- в) Mg;
- г) Ne.

97. Вкажіть йон елемента, який має електронну будову атома Ar:

- а) Li^+ ;
- б) N^{3-} ;
- в) Se^{2-} ;
- г) K^+ .

98. Вкажіть електронну конфігурацію атома в основному стані:

- а) $1s^2 2s^1 2p^3$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^1 3p^1$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^5 3s^2$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^5$.

99. Визначте ряд елементів, розташованих за зменшенням енергії йонізації:

- а) Na, Mg, Ne, Ar;
- б) Ar, Na, Mg, Ne;
- в) Ne, Ar, Mg, Na;
- г) Ne, Ar, Na, Mg.

100. Визначте ряд елементів, розташованих за збільшенням енергії йонізації:

- а) Al, P, Ar, Mg;
- б) Mg, Al, P, Ar;
- в) P, Al, Mg, Ar;
- г) Ar, P, Al, Mg.

101. Встановіть характеристику елемента, який утворює летку сполуку типу HR:

- а) належить до галогенів;
- б) має електронну формулу атома $2s^2 2p^6$;
- в) є типовим металічним елементом;
- г) розташований у I групі.

102. Вкажіть характеристику елемента R, який утворює сполуку HRO_3 :

- а) розташований у IV групі;
- б) є типовим металічним елементом;
- в) має електронну формулу атома $3s^2 3p^3$;
- г) у сполуці HRO_3 має найнижчий ступінь окиснення.

103. Встановіть характеристику елемента R, який утворює летку сполуку RH_4 :

- а) розташований у VII групі, побічній підгрупі;
- б) розташований у IV групі, головній підгрупі;
- в) має електронну формулу $1s^2 2s^2 2s^1$;
- г) є металічним елементом.

104. Встановіть характеристику елемента R, який утворює сполуку ROH:

- а) розташований у I групі, головній підгрупі;
- б) розташований в IV групі, головній підгрупі;
- в) має електронну формулу атома $1s^2 2s^2 2p^4$;
- г) є неметалічним елементом.

Завдання 105 – 107 містять чотири або п'ять відповідей, які необхідно розташувати у певному порядку відповідно до запропонованого завдання.

105. Розташуйте елементи у порядку зростання енергії йонізації:

- а) Na;
- б) Rb;
- в) Li;
- г) K;
- д) Cs.

106. Розташуйте елементи у порядку зростання енергії йонізації:

- а) Al;
- б) Si;
- в) Mg;
- г) Na;
- д) Cl.

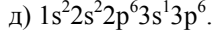
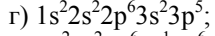
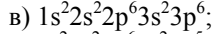
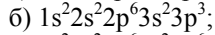
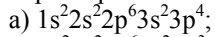
107. Розташуйте елементи у порядку зменшення енергії йонізації:

- а) Al;
- б) In;
- в) B;
- г) Tl;

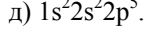
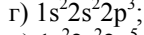
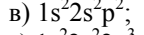
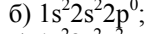
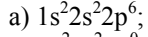
д) Ga.

Завдання 108 – 114 містять п'ять відповідей, з яких необхідно вибрати три, що задовольняють умову, та розташувати у певному порядку відповідно до запропонованого завдання.

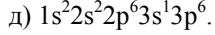
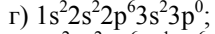
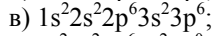
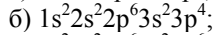
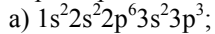
108. Із запропонованих електронних структур частинок побудуйте послідовність, що відповідає схемі перетворення $\text{Cl}^0 \rightarrow \text{Cl}^- \rightarrow \text{Cl}^+$:

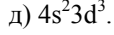
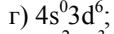
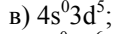
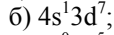
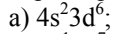
109. Із запропонованих електронних структур частинок побудуйте послідовність, що відповідає схемі перетворення $\text{N}^{3+} \rightarrow \text{N}^{3-} \rightarrow \text{N}^0$:

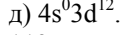
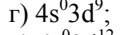
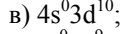
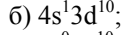
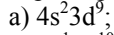
110. Із запропонованих електронних структур частинок побудуйте послідовність, що відповідає схемі перетворення $\text{P}^{3-} \rightarrow \text{P}^0 \rightarrow \text{P}^{3+}$:

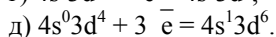
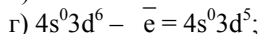
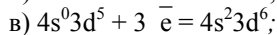
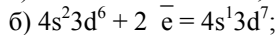
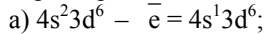
111. Із запропонованих електронних структур частинок побудуйте послідовність, що відповідає схемі перетворення $\text{Fe}^{3+} \rightarrow \text{Fe}^0 \rightarrow \text{Fe}^{2+}$:

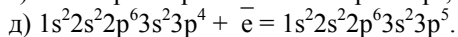
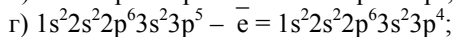
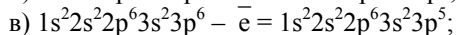
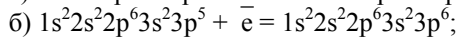
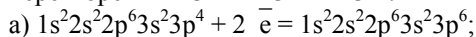
112. Із запропонованих електронних структур частинок побудуйте послідовність, що відповідає схемі перетворення $\text{Cu}^+ \rightarrow \text{Cu}^{2+} \rightarrow \text{Cu}^0$:

113. Із запропонованих схем процесів окиснення або відновлення частинок вкажіть такі, що відповідають перетворенням $\text{Fe}^{2+} \rightarrow \text{Fe}^{3+} \rightarrow \text{Fe}^0$:

114. Із запропонованих схем процесів окиснення або відновлення частинок вкажіть такі, що відповідають перетворенням $\text{Cl}^+ \rightarrow \text{Cl}^0 \rightarrow \text{Cl}^-$:

Завдання 115—125 передбачають встановлення відповідності понять першого та другого стовпчиків.

Відповідь дайте у вигляді комбінацій цифр і букв.

115. Встановіть відповідність між фрагментом періодичної системи та сукупністю елементів, які в ній розташовані.

Фрагмент періодичної системи:	Сукупність елементів:
1) головна підгрупа;	а) Mn – Re;
2) побічна підгрупа;	б) Li – Ne;
3) малий період;	в) C – Pb;
4) великий період.	г) K – Kr; д) Ag – Xe.

116. Встановіть відповідність між валентними електронами в атомі елемента та фрагментом періодичної системи.

Фрагмент періодичної системи:	Валентні електрони в атомі елемента:
1) III період, група V A;	а) $3s^2 3p^2$;

- 2) III період, група IV А;   б) $4s^23d^1$;
 3) IV період, група III Б;   в) $3s^23p^3$;
 4) IV період, група VI Б;   г) $4s^13d^5$.
 5) IV період, група V А.

117. Встановіть відповідність між типом елемента та валентними електронами в атомі.

Тип елемента:	Валентні електрони в атомі елемента:
1) s-елемент;	а) $3s^23p^2$;
2) p-елемент;	б) $3d^14s^2$;
3) d-елемент.	в) $5f^77s^2$; г) $3s^2$.

118. Встановіть відповідність між елементом та валентними електронами в атомі.

Елемент:	Валентні електрони в атомі елемента:
1) Ag;	а) $3s^23p^3$;
2) Na;	б) $3s^23p^6$;
3) P;	в) $3s^1$;
4) Cu.	г) $4s^13d^{10}$; д) $3s^23p^5$.

119. Встановіть відповідність між формулою оксиду та валентними електронами в атомі елемента.

Формула оксиду елемента:	Валентні електрони в атомі елемента:
1) E_2O_3 ;	а) $3s^23p^3$;
2) E_2O_5 ;	б) $3s^23p^2$;
3) EO_2 ;	в) $3s^23p^5$;
4) EO .	г) $3s^23p^1$; д) $3s^2$.

120. Встановіть відповідність між валентними електронами в атомі елемента та формулою оксиду.

Формула оксиду елемента:	Валентні електрони в атомі елемента:
1) E_2O_3 ;	а) $4s^23d^3$;
2) E_2O_5 ;	б) $4s^23d^2$;
3) EO_2 ;	в) $4s^2$;
4) EO ;	г) $4s^23d^1$.
5) E_2O .	

121. Встановіть відповідність зміни формули валентних електронів в атомі елемента та процесом, який відбувся.

Зміна формули валентних електронів:	Процес, який відбувся:
1) $3s^23p^3 \rightarrow 3s^23p^0$;	а) $E^0 + 3 \bar{e} = E^{3-}$;
2) $3s^23p^3 \rightarrow 3s^23p^6$;	б) $E^0 - 3 \bar{e} = E^{3+}$;
3) $4s^23d^3 \rightarrow 4s^03d^3$;	в) $E^0 + 1 \bar{e} = E^-$;
4) $4s^24p^5 \rightarrow 4s^24p^6$.	г) $E^0 + 2 \bar{e} = E^{2-}$;
	д) $E^0 - 2 \bar{e} = E^{2+}$.

122. Встановіть відповідність електронної формули йону елемента.

Електронна формула йона:	Йон елемента:
1) $2s^22p^0$;	а) P^{3-} ;
2) $3s^23p^6$;	б) N^{3+} ;
3) $4s^03d^3$;	в) Br^- ;
4) $4s^24p^6$.	г) S^{2-} ; д) V^{2+} .

123. Встановіть відповідність елемента радіуса його атома, якщо в другому періоді радіус атома змінюється в межах 0,159 нм – 0,035 нм.

Елемент:	Радіус, нм:
1) Li	а) 0,104;
2) Be;	б) 0,078;
3) B;	в) 0,062;
4) C.	г) 0,035; д) 0,159.

124. Встановіть відповідність елемента енергії іонізації його атома.

Елемент:	Енергія іонізації, eВ:
1) Li	а) 5,1;
2) K;	б) 13,6;
3) Rb;	в) 4,2;
4) Na.	г) 4,3; д) 5,4.

125. Встановіть відповідність елемента величині його електронегативності.

Елемент:	Електронегативність за Полінгом:
1) Li	а) 0,9;
2) F;	б) 3,5;
3) O;	в) 2,1;
4) Na.	г) 1; д) 4.

ХІМІЧНИЙ ЗВ'ЯЗОК

I рівень

Завдання 1 – 25 містять по чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

1. Виберіть поняття, яке визначає здатність елемента утворювати певну кількість зв'язків у сполуці:
  - а) гібридизація;
  - б) валентність;
  - в) полярність;
  - г) електронегативність.
2. Вкажіть валентність Сульфуру у сполуках:
  - а) дорівнює нулю;
  - б) дорівнює VI;
  - в) може бути II, IV або VI;
  - г) дорівнює IV або VI.
3. Виберіть твердження щодо валентності елементів у кальцій сульфіді:
  - а) валентність Кальцію дорівнює валентності Сульфуру;
  - б) валентність Кальцію дорівнює I;
  - в) валентність Сульфуру дорівнює III;
  - г) валентність Кальцію дорівнює валентності Сульфуру і дорівнює I.
4. Виберіть твердження щодо валентності елементів в оксиді SiO_2 :
  - а) Оксигену та Силіцію однакова;
  - б) Силіцію дорівнює IV;
  - в) Оксигену дорівнює IV;
  - г) Силіцію дорівнює II.
5. Виберіть твердження щодо валентності Оксигену в оксидах:
  - а) дорівнює II;
  - б) дорівнює валентності другого елемента;
  - в) може бути різною;
  - г) дорівнює ступеню окиснення другого елемента.
6. Виберіть твердження щодо валентності металічних елементів в оксидах:
  - а) завжди дорівнює II;
  - б) дорівнює валентності Оксигену;
  - в) може бути різною;
  - г) однакова.
7. Виберіть сполуку, в якій ступені окиснення елементів чисельно збігаються:
  - а) магній хлорид;
  - б) натрій сульфід;
  - в) ферум(III) оксид;
  - г) кальцій оксид.
8. Виберіть сполуку, в якій ступінь окиснення та валентність Нітрогену чисельно не збігаються:
  - а) NO;
  - б) HNO_3 ;
  - в) NH_3 ;
  - г) NO_2 .
9. Виберіть визначення хімічного зв'язку:
  - а) сили, що зв'язують ядра і електрони між собою;
  - б) енергетично вигідна взаємодія між атомами, молекулами, йонами в речовині;
  - в) сили, що діють між протонами і нейтронами в ядрі атома;
  - г) зміни, що відбуваються з атомом одного елемента під впливом атома іншого елемента.
10. Виберіть тип хімічного зв'язку, утвореного за рахунок спільної пари електронів:
  - а) йонний;
  - б) ковалентний;
  - в) електронний;
  - г) металічний.
11. Виберіть тип хімічного зв'язку, утвореного за рахунок спільної пари електронів, зміщеної до одного з атомів:
  - а) йонний;
  - б) ковалентний полярний;
  - в) ковалентний неполярний;
  - г) металічний.
12. Виберіть тип хімічного зв'язку, утвореного за рахунок спільної пари електронів, розташованої на однаковій відстані від обох атомів:
  - а) йонний;
  - б) ковалентний полярний;
  - в) ковалентний неполярний;
  - г) водневий.
13. Виберіть тип хімічного зв'язку в речовинах, що мають високу електропровідність та ковкість:

- а) йонний;
  - б) ковалентний полярний;
  - в) ковалентний неполярний;
  - г) металічний.
14. Вкажіть процес, що відбувається при утворенні іонного зв'язку:
- а) перерозподіл електронної густини між атомами;
  - б) передавання електронів від одного атома до другого;
  - в) зміщення електронної густини від одного атома до другого;
  - г) передавання пари електронів донором на вільну орбіталь акцептора.
15. Вкажіть процес, що відбувається при утворенні ковалентного неполярного зв'язку:
- а) зміщення електронної густини від одного атома до другого;
  - б) передавання електронів від одного атома до другого;
  - в) усупільнення неспарених електронів і рівномірний розподіл електронної густини між атомами;
  - г) передавання пари електронів донором на вільну орбіталь акцептора.
16. Вкажіть процес, що відбувається при утворенні ковалентного полярного зв'язку:
- а) усупільнення неспарених електронів і зміщення електронної густини до більш електронегативного атома;
  - б) передавання електронів від одного атома до другого;
  - в) усупільнення неспарених електронів і рівномірний розподіл електронної густини між атомами;
  - г) повна делокалізація електронної густини.
17. Вкажіть процес, що відбувається при утворенні металічного хімічного зв'язку:
- а) спарювання електронів, що належать різним атомам;
  - б) надання вільної орбіталі одним атомом та неподіленої пари електронів іншим;
  - в) електростатична взаємодія йонів;
  - г) усупільнення валентних електронів, що вільно переміщуються у кристалі.
18. Виберіть визначення електронегативності:
- а) сили, що зв'язують ядра і електрони між собою;
  - б) здатність атомів відтягувати на себе електронну густину;
  - в) енергія приєднання електронів до атома;
  - г) енергія відриву електронів від атома.
19. Вкажіть частинку, що утворюється при відриві електронів від атома:
- а) аніон;
  - б) катіон;
  - в) збуджений атом;
  - г) радикал.
20. Вкажіть частинку, що утворюється при приєднанні електронів до атома:
- а) аніон;
  - б) катіон;
  - в) збуджений атом;
  - г) радикал.
21. Виберіть тип хімічного зв'язку, для якого характерні напрямленість та насичуваність:
- а) йонний;
  - б) ковалентний;
  - в) міжмолекулярний;
  - г) металічний.
22. Виберіть характеристику донорно-акцепторного механізму утворення ковалентного зв'язку за:
- а) усупільнення неспарених електронів, що належать різним атомам;
  - б) надання вільної орбіталі одним атомом та неподіленої пари електронів іншим;
  - в) електростатичної взаємодії протилежно заряджених йонів;
  - г) усупільнення валентних електронів, що вільно переміщуються у кристалі.
23. Виберіть чинник, що впливає на довжину хімічного зв'язку:
- а) електронегативність атомів, що утворюють зв'язок;
  - б) радіуси атомів, що утворюють зв'язок;
  - в) ефективні заряди атомів, що утворюють зв'язок;
  - г) полярність зв'язку.
24. Виберіть твердження, яке характеризує співвідношення між довжиною та енергією хімічного зв'язку:
- а) чим довший зв'язок, тим менша його енергія;
  - б) чим довший зв'язок, тим більша його енергія;
  - в) чим коротший зв'язок, тим менша його енергія;
  - г) довжина зв'язку не впливає на його енергію.
25. Виберіть хімічний елемент, який більше здатний віддавати електрони, ніж приєднувати:
- а) Нітроген;
  - б) Оксиген;
  - в) Неон;
  - г) Натрій.

Завдання 26 –30 містять кілька правильних відповідей. Вкажіть усі правильні відповіді.

26. Виберіть твердження щодо ковалентного полярного зв'язку:
- а) зв'язок ґрунтується на електростатичному механізмі;
  - б) зв'язок утворюється за рахунок спільної електронної пари;
  - в) спільна електронна пара зміщена до одного з елементів;
  - г) спільна електронна пара симетрична відносно обох елементів.
27. Виберіть твердження щодо ковалентного неполярного зв'язку:
- а) зв'язок ґрунтується на електростатичному механізмі;
  - б) зв'язок утворюється за рахунок спільної електронної пари;
  - в) спільна електронна пара зміщена до одного з елементів;
  - г) спільна електронна пара симетрична відносно обох елементів.
28. Виберіть твердження щодо йонного зв'язку:
- а) зв'язок ґрунтується на електростатичному механізмі;
  - б) зв'язок утворюється за рахунок спільної електронної пари;
  - в) спільна електронна пара зміщена до одного з елементів;
  - г) зв'язок утворюється між катіоном і аніоном.
29. Виберіть критерії, за якими хімічний зв'язок відносять до йонного:
- а) електронегативності елементів однакові;
  - б) електронегативності елементів значно відрізняються;
  - в) зв'язок утворено між лужним металом та галогеном;
  - г) зв'язок утворено між будь-яким елементом і Оксигеном.
30. Виберіть критерії, за якими хімічний зв'язок відносять до ковалентного полярного:
- а) електронегативності елементів однакові;
  - б) електронегативності елементів значно відрізняються;
  - в) зв'язок утворено між атомами одного й того ж елемента;
  - г) зв'язок утворено між атомами неметалічних елементів.

II рівень

Завдання 31 – 62 містять по чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

31. Виберіть валентність і ступінь окиснення атома Нітрогену в молекулі N_2 :
- а) 3 та 0;
  - б) 1 та +1;
  - в) 1 та +3;
  - г) 3 та +3.
32. Виберіть валентність і ступінь окиснення атома Нітрогену в молекулі NH_3 :
- а) 3 та -3;
  - б) 3 та -1;
  - в) 3 та 3;
  - г) 4 та -3.
33. Виберіть валентність і ступінь окиснення атома Карбону в молекулі CO_2 :
- а) 4 та +4;
  - б) 4 та +2;
  - в) 4 та +3;
  - г) 4 та -4.
34. Виберіть валентність і ступінь окиснення атома Нітрогену в молекулі HNO_3 :
- а) 4 та +5;
  - б) 5 та +5;
  - в) 3 та +5;
  - г) 4 та +3.
35. Виберіть валентність і ступінь окиснення атома Сульфуру в молекулі H_2S :
- а) 4 та -2;
  - б) 6 та +2;
  - в) 6 та -2;
  - г) 2 та -2.
36. Вкажіть зміну радіуса частинки при приєднанні електрона до нейтрального атома:
- а) зменшується;
  - б) збільшується;
  - в) змінюється по-різному;
  - г) не змінюється.
37. Вкажіть міру здатності атома віддавати електрони:
- а) спорідненість атома до електрона;
  - б) енергія йонізації атома;
  - в) атомний радіус;
  - г) заряд ядра атома.
38. Виберіть поняття щодо міри здатності атома приєднувати електрони:
- а) спорідненість атома до електрона;
  - б) енергія йонізації атома;
  - в) здатність атома до поляризації;

г) атомний радіус.

39. Виберіть рядок, в якому перелічені сполуки з йонним типом зв'язку:

а) P_2O_5 , HCl , SiO_2 , CO_2 ;

б) KCl , $CaBr_2$, Na_2O , K_2S ;

в) N_2 , Cl_2 , H_2 , O_2 ;

г) HBr , PH_3 , NH_3 , H_2S .

40. Виберіть рядок, в якому перелічені сполуки з ковалентним неполярним типом зв'язку:

а) P_2O_3 , H_2S , SO_3 , SO_2 ;

б) $NaCl$, $CaCl_2$, CaO , K_2S ;

в) N_2 , Cl_2 , H_2 , O_2 ;

г) PH_3 , NH_3 , H_2S , H_2O .

41. Виберіть рядок, в якому перелічені сполуки з ковалентним полярним типом зв'язку:

а) PH_3 , NH_3 , CO_2 , SO_2 ;

б) $NaCl$, $CaCl_2$, CaO , K_2S ;

в) N_2 , Cl_2 , H_2 , O_2 ;

г) KCl , $CaBr_2$, Na_2O , CaS .

42. Вкажіть зміну міцності зв'язків у ряду молекул $Cl_2 - Br_2 - I_2$:

а) зростає;

б) зменшується;

в) спочатку зростає, потім зменшується;

г) спочатку зменшується, потім зростає.

43. Вкажіть зміну полярності хімічного зв'язку в вищих оксидах у ряду елементів $Cl - S - P - Si$:

а) зростає;

б) зменшується;

в) від Хлору до Сульфуру зменшується, потім не змінюється;

г) не змінюється від Хлору до Фосфору, потім зменшується.

44. Вкажіть зміну полярності хімічного зв'язку в ряду молекул $HCl - HBr - HI$:

а) зростає;

б) зменшується;

в) спочатку зменшується, а потім зростає;

г) спочатку зростає, а потім зменшується.

45. Виберіть чинник, від якого залежить полярність зв'язків у ряду однотипних молекул:

а) тип електронної орбіталі;

б) радіуси атомів, які беруть участь в утворенні зв'язків;

в) електронегативність атомів, які беруть участь в утворенні зв'язків;

г) довжина зв'язків.

46. Виберіть частинку з ковалентним зв'язком, утвореним за донорно-акцепторним механізмом:

а) HSO_4^- ;

б) NH_4^+ ;

в) H_2O ;

г) CO_2 .

47. Виберіть найполярнішу молекулу:

а) гідроген сульфід;

б) хлор;

в) гідроген хлорид;

г) сульфур(IV) хлорид.

48. Виберіть характеристику, яка визначає міцність зв'язку:

а) заряди ядер атомів, що утворюють молекулу;

б) радіуси атомів, що утворюють молекулу;

в) здатність атомів, що утворюють молекулу, до поляризації;

г) ступінь окиснення атомів, що утворюють молекулу.

49. Виберіть тип хімічного зв'язку, що характеризується ненасичуваністю і ненапрявленістю у просторі:

а) йонний;

б) ковалентний полярний;

в) ковалентний неполярний;

г) водневий.

50. Виберіть молекулу, в якій існує потрійний зв'язок:

а) N_2 ;

б) O_2 ;

в) F_2 ;

г) H_2 .

51. Виберіть молекулу, в якій існує подвійний зв'язок:

а) N_2 ;

б) O_2 ;

в) Cl_2 ;

г) H_2 .

52. Виберіть молекулу з найполярнішим хімічним зв'язком:

- а) Н – Вr;
- б) Н – I;
- в) Н – Сl;
- г) Н – F.

53. Виберіть сполуку, в якій валентність та ступінь окиснення Карбону чисельно не збігаються:

- а) CH₄;
- б) CO₂;
- в) C₂H₂;
- г) H₂CO₃.

54. Порахуйте кількість зв'язків у молекулі C₁₂O₇:

- а) 14;
- б) 28;
- в) 7;
- г) 9.

55. Вкажіть максимальне число ковалентних зв'язків, що може утворити незбуджений атом Фосфору за рахунок неспарених електронів:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 1;
- г) 5.

56. Вкажіть максимальне число ковалентних зв'язків, які може утворити збуджений атом Сульфуру за рахунок неспарених електронів:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 6.

57. Вкажіть максимальне число ковалентних зв'язків, які може утворити незбуджений атом Хлору за рахунок неспарених електронів:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 7;
- г) 1.

58. Вкажіть форму молекули води:

- а) трикутник;
- б) кутова;
- в) тетраедр;
- г) лінійна.

59. Виберіть сполуку з йонним типом зв'язку:

- а) ССl₄ (рідина);
- б) SiO₂ (тверда речовина);
- в) КСl (тверда речовина);
- г) NH₃ (газ).

60. Виберіть полярну молекулу:

- а) CO₂;
- б) N₂;
- в) H₂S;
- г) O₂.

61. Вкажіть кількість сполук, що мають ковалентні полярні зв'язки ССl₄ (рідина), SiO₂ (тверда речовина), КСl (тверда речовина), NH₃ (газ), H₂ (рідина), CO₂ (газ):

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5.

62. Вкажіть кількість сполук, що мають ковалентні неполярні зв'язки N₂ (газ), O₂ (газ), H₂O (газ), NH₃ (газ), ССl₄ (рідина):

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 1.

Завдання 63 – 70 містять чотири або п'ять відповідей, які необхідно розташувати у певному порядку відповідно до запропонованого завдання.

63. Розташуйте речовини у порядку збільшення полярності зв'язку у молекулі:

- а) HBr;
- б) HI;
- в) HCl;

г) HF.

64. Розташуйте речовини у порядку зменшення полярності зв'язку у молекулі:

- а) H₂S;
- б) H₂O;
- в) H₂Se;
- г) K₂O.

65. Розташуйте речовини у порядку зростання основних властивостей:

- а) FeO;
- б) Fe₂O₃;
- в) Fe₃O₄.

66. Розташуйте речовини у порядку зростання кислотних властивостей:

- а) CrO;
- б) Cr₂O₃;
- в) CrO₃.

67. Розташуйте частинки у порядку збільшення радіуса йону:

- а) Na⁺;
- б) Mg²⁺;
- в) Al³⁺;
- г) H⁺.

68. Розташуйте частинки у порядку зменшення радіуса йону:

- а) Li⁺;
- б) H⁺;
- в) Ca²⁺;
- г) Be²⁺.

69. Розташуйте частинки у порядку збільшення радіуса йону:

- а) F⁻;
- б) I⁻;
- в) Cl⁻;
- г) Br⁻.

70. Розташуйте частинки у порядку зменшення радіуса йону:

- а) F⁻;
- б) Se²⁻;
- в) O²⁻;
- г) S²⁻.

Завдання 71 – 75 містять кілька правильних відповідей. Вкажіть усі правильні відповіді.

71. Виберіть речовини, до складу яких входять одновалентні частинки:

- а) Al(NO₃)₃;
- б) Na₂CO₃;
- в) FeSO₄;
- г) Ca₃(PO₄)₂;
- д) NaOH.

72. Виберіть речовини, до складу яких входять двовалентні елементи:

- а) AlCl₃;
- б) Na₂O;
- в) FeS;
- г) CaBr₂;
- д) Na₃N.

73. Виберіть речовини, до складу яких входять елементи з найвищою валентністю:

- а) OsO₄;
- б) Cr₂O₃;
- в) Mn₂O₇;
- г) CaBr₂;
- д) CO₂.

74. Виберіть процеси, які відповідають металам:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4 - 4 \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^0$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5 + \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 - 2 \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^0$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5 - 5 \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^0$;
- д) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^2 - 3 \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^0 3d^1$.

75. Виберіть процеси, які відповідають неметалам:

- а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4 - 4 \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^0$;
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5 + \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$;
- в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 - 2 \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^0$;
- г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5 - 5 \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^0$;
- д) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^2 - 3 \bar{e} = 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^0 3d^1$.

Завдання 76 – 80 передбачають встановлення відповідності понять першого та другого стовпчиків.

Відповідь дайте у вигляді комбінацій цифр і букв.

76. Встановіть відповідність елемента електронній формулі його катіона.

Елемент:	Електронна формула однозарядного катіона:
1) Na;	а) $1s^0$;
2) K;	б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^0$;
3) Li;	в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^0$;
4) H.	г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5$; д) $1s^2 2s^0$.

77. Встановіть відповідність елемента електронній формулі його аніона.

Елемент:	Електронна формула однозарядного аніона:
1) Br;	а) $1s^2 2s^2 2p^6$;
2) F;	б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 4p^6$;
3) Cl;	в) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$;
4) H.	г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$; д) $1s^2$.

78. Встановіть відповідність йона елемента електронній формулі.

Йон елемента:	Електронна формула:
1) Cl^- ;	а) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^1$;
2) F^- ;	б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 4p^6$;
3) Br^- ;	в) $1s^2 2s^2 2p^6$;
4) H^- .	г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$; д) $1s^2$.

79. Встановіть відповідність йона елемента електронній формулі.

Йон елемента:	Електронна формула:
1) Na^+ ;	а) $1s^2$;
2) K^+ ;	б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 4p^6$;
3) Li^+ ;	в) $1s^2 2s^2 2p^6$;
4) H^+ .	г) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$; д) $1s^0$.

80. Встановіть відповідність типу кристалічної ґратки формулі сполуки

Тип кристалічної ґратки:	Формула сполуки:
1) йонна;	а) Fe;
2) атомна;	б) CO_2 ;
3) молекулярна.	в) $C_{(графіт)}$; г) KBr.

III рівень

Завдання 81 – 94 містять по чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

81. Виберіть молекулу, яка утворена за рахунок σ_{s-s} зв'язку:

- а) Cl_2 ;
- б) H_2S ;
- в) HCl ;
- г) H_2 .

82. Виберіть молекулу, яка утворена за рахунок σ_{s-p} зв'язку:

- а) F_2 ;
- б) H_2 ;
- в) N_2 ;
- г) HCl .

83. Виберіть молекулу, яка утворена за рахунок σ_{p-p} зв'язку:

- а) H_2S ;
- б) H_2 ;
- в) Cl_2 ;
- г) HCl .

84. Виберіть молекулу, яка має π -зв'язок:

- а) Br_2 ;
- б) O_2 ;
- в) F_2 ;
- г) H_2 .

85. Виберіть варіант можливого подвійного перекривання орбіталей при утворенні хімічного зв'язку:

- а) $s \text{ і } p$;
- б) $p \text{ і } p$;
- в) $s \text{ і } s$;
- г) $s \text{ і } d$.

86. Вкажіть відмінне для σ - і π -зв'язків:

- а) число електронів, які утворюють зв'язок;
- б) зміщення електронної пари до одного з атомів;
- в) полярність зв'язку;
- г) розташування області підвищеної електронної густини.

87. Виберіть процес вирівнювання атомних орбіталей за енергією та формою:

- а) поляризація;
- б) йонізація;

- в) структуризація;
 г) гібридизація.
88. Виберіть тип гібридизації орбіталей атома Карбону у молекулі метану:
 а) sp^3 ;
 б) sp^2 ;
 в) sp ;
 г) sp^3d .
89. Виберіть тип гібридизації орбіталей атома Бору у молекулі BCl_3 :
 а) sp^3 ;
 б) sp^3d^2 ;
 в) sp ;
 г) sp^2 .
90. Виберіть тип гібридизації орбіталей атома Сульфуру у молекулі H_2S :
 а) sp ;
 б) sp^2 ;
 в) sp^3 ;
 г) гібридизація не відбувається.
91. Вкажіть просторову будову молекули CH_4 :
 а) куб;
 б) трикутник;
 в) октаедр;
 г) тетраедр.
92. Вкажіть просторову будову молекули BF_3 :
 а) квадрат;
 б) трикутник;
 в) лінійна;
 г) тетраедр.
93. Виберіть неполярну молекулу, що має полярні ковалентні зв'язки:
 а) CCl_4 ;
 б) O_2 ;
 в) H_2O ;
 г) NH_3 .
94. Виберіть неполярну молекулу, що має полярні ковалентні зв'язки:
 а) HCl ;
 б) CF_4 ;
 в) NH_3 ;
 г) H_2S .

Завдання 95 – 108 передбачають встановлення відповідності понять першого та другого стовпчиків. Відповідь дайте у вигляді комбінацій цифр і букв.

95. Встановіть відповідність між типом кристалічної ґратки та речовиною.

Тип кристалічної ґратки:	Речовина:
1) йонна;	а) С;
2) молекулярна;	б) KCl ;
3) атомна;	в) Mg ;
4) металічна.	г) CO_2 ; д) He .

96. Встановіть відповідність між ізоелектронними частинками.

Йон:	Ізоелектронний атом:
1) P^{3+} ;	а) Ca ;
2) Cl^- ;	б) Ne ;
3) O^{2-} ;	в) Ar ;
4) B^{3+} ;	г) Mg ; д) He .

97. Встановіть відповідність між молекулою та типом гібридизації орбіталей центрального атома.

Молекула:	Тип гібридизації орбіталей центрального атома:
1) CH_4 ;	а) гібридизації не відбувається;
2) C_2H_2 ;	б) sp^2 ;
3) C_6H_6 ;	в) sp^3 ;
4) H_2 .	г) sp ; д) sp^3d^2 .

98. Встановіть відповідність між характером речовини та типом хімічного зв'язку.

Тип хімічного зв'язку:	Характер речовини:
1) йонний;	а) металічний;
2) ковалентний;	б) солеподібний;
3) металічний;	в) леткий або нелеткий.
4) водневий.	

99. Встановіть відповідність між кількістю протонів і електронів та частинкою.

Кількість протонів та електронів:	Частинка:
1) $17 p^+$ і $18 e^-$;	а) S^{2-} ;

- 2) $11 p^+ i 10 e^-$; б) Cl^- ;
 3) $16 p^+ i 18 e^-$; в) C^{4+} ;
 4) $6 p^+ i 2 e^-$. г) Na^+ ; д) N^{3-} .

100. Встановіть відповідність між електронною конфігурацією валентних електронів та вищою валентністю елемента.

Електронна конфігурація Вища валентність: валентних електронів:

- 1) $2s^2 2p^3$; а) VI;
 2) $3s^2 3p^1$; б) I;
 3) $2s^2 2p^5$; в) IV;
 4) $3s^2 3p^4$. г) III; д) V.

101. Встановіть відповідність між частинкою та кількістю протонів і електронів.

Частинка: Кількість протонів та електронів:

- 1) Br^- ; а) $19 p^+ i 18 e^-$;
 2) K^+ ; б) $24 p^+ i 26 e^-$;
 3) Al^{3+} ; в) $35 p^+ i 36 e^-$;
 4) Fe^{2+} . г) $13 p^+ i 10 e^-$; д) $26 p^+ i 24 e^-$.

102. Встановіть відповідність між молекулою та типом гібридизації орбіталей центрального атома.

Молекула: Тип гібридизації орбіталей центрального атома:

- 1) CO_2 ; а) гібридизації не відбувається;
 2) CCl_4 ; б) sp^2 ;
 3) BCl_3 ; в) sp^3 ;
 4) O_2 . г) sp ; д) $sp^3 d^2$.

103. Встановіть відповідність між молекулою та типом гібридизації орбіталей центрального атома.

Молекула: Тип гібридизації орбіталей центрального атома:

- 1) $COCl_2$; а) гібридизації не відбувається;
 2) C_2H_6 ; б) sp^2 ;
 3) SCl_6 ; в) sp^3 ;
 4) C_2H_2 . г) sp ; д) $sp^3 d^2$.

104. Встановіть відповідність між просторовою будовою частинки та типом гібридизації орбіталей центрального атома.

Просторова будова: Тип гібридизації орбіталей центрального атома:

- 1) трикутник; а) $sp^3 d$;
 2) лінія; б) sp^2 ;
 3) тетраедр; в) sp^3 ;
 4) октаедр. г) sp ; д) $sp^3 d^2$.

105. Встановіть відповідність між просторовою будовою частинки та типом гібридизації орбіталей центрального атома.

Просторова будова: Тип гібридизації орбіталей центрального атома:

- 1) трикутник; а) $sp^2 d$;
 2) лінія; б) sp^2 ;
 3) піраміда; в) sp^3 ;
 4) квадрат. г) sp ; д) $sp^3 d^2$.

106. Встановіть відповідність між просторовою будовою частинки, типом гібридизації орбіталей центрального атома та кількістю σ -зв'язків.

Просторова будова: Тип гібридизації орбіталей центрального атома та

кількість σ -зв'язків:

- 1) кут; а) sp^2 та 3;
 2) трикутник; б) sp^2 та 2;
 3) піраміда; в) sp^3 та 4;
 4) тетраедр. г) sp та 2; д) sp^3 та 3.

107. Встановіть відповідність між ізоелектронними частинками.

Атом: Ізоелектронний йон:

- 1) Na; а) Ca^+ ;
 2) Ar; б) Si^{2+} ;
 3) Mg; в) Al^{3+} ;
 4) Cl. г) Ar^+ ; д) Cl^- .

108. Встановіть відповідність перетворення речовин зміні типу гібридизації атомних орбіталей центральних атомів.

Перетворення речовин: Зміна типу гібридизації:

- 1) $SO_3 \rightarrow SO_4^{2-}$; а) $sp^2 \rightarrow sp$;
 2) $3C_2H_2 \rightarrow C_6H_6$; б) $sp^2 \rightarrow sp^3$;
 3) $CO_3^{2-} \rightarrow CO_2$; в) $sp^3 \rightarrow sp^3 d^2$;
 4) $[AlCl_4]^- \rightarrow [AlCl_6]^{3-}$. г) $sp \rightarrow sp^2$; д) $sp^3 d^2 \rightarrow sp^2$.

РОЗЧИНИ. ЕЛЕКТРОЛІТИЧНА ДИСОЦІАЦІЯ

I рівень

Завдання 1 – 36 містять чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

- Виберіть твердження, що характеризує розчин:
  - речовина у рідкому агрегатному стані;
  - хімічна сполука;
  - однорідна суміш речовин;
  - гетерогенна система, що складається з кількох речовин.
- Виберіть твердження, яке визначає зміну розчинності газоподібних речовин у рідинах з підвищенням тиску:
  - не змінюється;
  - збільшується не залежно від природи речовин;
  - зменшується не залежно від природи речовин;
  - змінюється неоднозначно, залежно від природи речовин.
- Виберіть твердження, яке визначає зміну розчинності твердих речовин у рідинах зі зміною тиску:
  - не змінюється;
  - збільшується не залежно від природи речовин;
  - зменшується не залежно від природи речовин;
  - змінюється неоднозначно, залежно від природи речовин.
- Виберіть твердження щодо зміни розчинності твердих речовин у рідинах зі зміною температури:
  - змінюється неоднозначно;
  - завжди збільшується;
  - завжди зменшується;
  - не змінюється.
- Виберіть твердження, яке визначає масову частку розчиненої речовини в розчині як відношення:
  - маси розчину до його об'єму;
  - маси розчиненої речовини до маси розчину;
  - маси розчину до маси розчиненої речовини;
  - маси розчиненої речовини до маси розчинника.
- Виберіть твердження, яке визначає густину розчину як відношення:
  - маси розчиненої речовини до об'єму розчину;
  - маси розчиненої речовини до маси розчину;
  - маси розчину до об'єму розчину;
  - маси розчинника до маси розчину.
- Виберіть твердження, яке характеризує залежність швидкості процесу розчинення твердої речовини у воді від чинників:
  - не залежить від перемішування;
  - залежить від розміру частинок;
  - залежить від тиску;
  - не залежить від температури.
- Виберіть твердження щодо залежності швидкості процесу розчинення газоподібної речовини у рідині від чинників:
  - не залежить від перемішування;
  - не залежить від природи газоподібної речовини;
  - залежить від тиску;
  - не залежить від температури.
- Виберіть тип системи, в якій часточки розчиненої речовини не затримуються паперовим фільтром і мають розміри порядку 5×10^{-9} м:
  - істинний розчин;
  - колоїдний розчин;
  - суспензія;
  - емульсія.
- Виберіть твердження, яке характеризує процес розчинення сульфатної кислоти у воді:
  - не супроводжується тепловим ефектом;
  - супроводжується поглинанням теплоти;
  - супроводжується виділенням теплоти;
  - відбувається лише за певних температур.
- Виберіть тип хімічного зв'язку у сполуках, що мають високу розчинність у воді:
  - йонний та ковалентний полярний;
  - ковалентний неполярний та полярний;
  - металічний;
  - йонний та ковалентний неполярний.
- Обчисліть масову частку розчиненої речовини у розчині, утвореному при розчиненні 40 г речовини в 160 г води:
  - 0,25;
  - 0,20;

в) 0,40;

г) 0,15.

13. Виберіть визначення ступеня дисоціації:

а) кількість дисоційованих молекул у 1 літрі розчину;

б) відношення загальної кількості молекул у розчині до кількості дисоційованих молекул;

в) відношення кількості дисоційованих молекул до загальної кількості молекул розчиненої речовини;

г) кількість дисоційованих молекул, що припадає на 1 молекулу розчинника.

14. Виберіть вид частинок, що завжди містяться у водних розчинах кислот:

а) йони металу;

б) гідроксид-йони;

в) йони гідроксонію;

г) катіони.

15. Виберіть вид частинок, що завжди містяться у водних розчинах основ:

а) йони гідроксонію;

б) катіони;

в) аніони;

г) гідроксид-йони.

16. Виберіть вид частинок, що завжди містяться у водних розчинах солей:

а) тільки йони металів;

б) тільки кислотні залишки;

в) гідроксид-йони;

г) катіони і кислотні залишки.

17. Виберіть йон, який зумовлює кисле середовище водних розчинів:

а) H_3O^+ ;

б) OH^- ;

в) Cl^- ;

г) Na^+ .

18. Виберіть твердження щодо суспензії:

а) складається із двох взаємонерозчинних рідин;

б) складається із рідкої та твердої фаз;

в) складається із твердої та газоподібної фаз;

г) складається із рідкої та газоподібної фаз.

19. Виберіть тип системи, в якій часточки розчиненої речовини затримуються паперовим фільтром і мають розміри більше 5×10^{-4} см:

а) розчин електроліту;

б) колоїдний розчин;

в) суспензія;

г) розчин неелектроліту.

20. Виберіть визначення кристалогідрату:

а) тверда речовина, що містить хімічно зв'язану воду та має певний склад;

б) насичений водний розчин;

в) розведений водний розчин солі;

г) концентрований водний розчин солі.

21. Вкажіть формулу гіпсу, який є кристалогідратом:

а) $\text{CaSO}_4 \times 2\text{H}_2\text{O}$;

б) $\text{Ca}_2(\text{OH})_2\text{SO}_4$;

в) $\text{Ca}(\text{HSO}_4)_2$;

г) $\text{Ca}(\text{OH})_2$.

22. Виберіть характеристику стану речовини, яка відповідає формулі $\text{MgCl}_2 \times 6\text{H}_2\text{O}$ (мінерал бішофіт):

а) кристалогідрат;

б) насичений розчин;

в) розведений розчин;

г) сіль, що розчиняється у воді.

23. Вкажіть процес, що відбувається при зберіганні кальцій сульфату на вологому повітрі:

а) розклад сполуки;

б) утворення кристалогідрату;

в) утворення колоїдного розчину;

г) утворення насиченого розчину.

24. Виберіть умови, за яких кристалогідрат $\text{CuSO}_4 \times 3\text{H}_2\text{O}$ перетворюється на $\text{CuSO}_4 \times 5\text{H}_2\text{O}$:

а) нагрівання;

б) зберігання на вологому повітрі;

в) додавання надлишку води;

г) охолодження.

25. Виберіть твердження, яке характеризує процес розчинення кристалічних сполук у воді:

а) ендотермічний процес;

б) супроводжується тепловим ефектом;

- в) екзотермічний процес;
г) не залежить від температури.
26. Вкажіть характеристику складу розчину:
а) масова частка;
в) маса;
г) об'єм;
д) густина.
27. Виберіть частинки речовини, завдяки яким розчин проводить електричний струм:
а) молекули розчиненої речовини;
б) електрони;
в) йони;
г) молекули полярного розчинника.
28. Виберіть характеристику, за якою відрізняються розчини від механічних сумішей:
а) змінний склад;
б) можливість виділення компонентів фізичними методами;
в) тепловий ефект при утворенні;
г) агрегатний стан.
29. Виберіть визначення гідратів:
а) частинки, що утворюються у розчинах при взаємодії частинок розчиненої речовини та молекул розчинника;
б) розчинні солі;
в) йони, що утворюються при дисоціації солей або інших електролітів;
г) нерозчинні солі.
30. Виберіть твердження щодо насиченого розчину:
а) в такому розчині за даної температури речовина більше не розчиняється;
б) речовина рівномірно розподілена в об'ємі;
в) концентрація розчиненої речовини більше 50%;
г) розчинена речовина знаходиться у вигляді молекул.
31. Виберіть визначення розчинності речовини:
а) здатність речовини дисоціювати на йони при розчиненні;
б) здатність речовини змішуватися з іншою речовиною та утворювати гомогенні системи;
в) здатність речовини змішуватися з іншою речовиною та утворювати гетерогенні системи;
г) здатність речовини розчинятися в полярному розчиннику.
32. Виберіть спільну характеристику для водного розчину електроліту та металу:
а) електропровідність;
б) діелектричні властивості;
в) йонна провідність;
г) однакові перетворення при проходженні електричного струму.
33. Виберіть характерні зміни, що відбудуться з насиченим за певної температури водним розчином калій хлориду при нагріванні:
а) залишається насиченим;
б) випадають кристали калій хлориду;
в) стає ненасиченим;
г) концентрація калій хлориду збільшується.
34. Вкажіть кращий розчинник гексану:
а) вода;
б) амоніак;
в) бензен;
г) спирт.
35. Вкажіть розчин, який називають столовим оцтом:
а) водний розчин оцтової кислоти;
б) спиртовий розчин оцтової кислоти;
в) розчин спирту в оцтовій кислоті;
г) водний розчин оцтового альдегіду.
36. Виберіть речовину, водний розчин якої називають нашатирним спиртом:
а) амоніак;
б) сода;
в) етанол;
г) оцтова кислота.

II рівень

Завдання 37 – 61 містять чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

37. Обчисліть масову частку розчиненої речовини у 200 г розчину, утвореному при розчиненні 40 г речовини у воді:
а) 0,4;
б) 0,2;
в) 0,1;

г) 0,3.

38. Обчисліть масову частку розчиненої речовини натрій хлориду в насиченому розчині, якщо розчинність NaCl при 20°C складає 35,9 г на 100 г води:

а) 0,357;

б) 0,264;

в) 0,167;

г) 0,443.

39. Обчисліть масову частку розчиненої речовини в утвореному розчині, якщо при нагріванні із 100 грамів водного розчину з масовою часткою солі 0,2 випарили 20 г води:

а) 0,25;

б) 0,20;

в) 0,30;

г) 0,15.

40. Визначте співвідношення мас солі і води для утворення розчину із масовою часткою розчиненої речовини 0,1:

а) 10 г солі у 100 г води;

б) 10 г солі у 90 г води;

в) 10 г солі у 110 г води;

г) 5 г солі у 50 г води.

41. Обчисліть зміну масової частки розчиненої речовини в утвореному розчині, якщо до 100 г водного розчину з масовою часткою солі 0,2 додали 100 г води:

а) зменшилась у 3 рази;

б) зменшилась у 4 рази;

в) зменшилась у 2 рази;

г) збільшилась у 3 рази.

42. Визначте масу солі, яку розчинили в 75 г води для приготування розчину з масовою часткою розчиненої речовини 0,25:

а) 75 г;

б) 15 г;

в) 25 г;

г) 35 г.

43. Визначте масу солі, яку розчинили у 100 г води для приготування розчину з масовою часткою розчиненої речовини 0,2:

а) 20 г;

б) 25 г;

в) 10 г;

г) 15 г.

44. Вкажіть речовину, що утворюється при пропусканні SO₂ через воду:

а) сірка;

б) сульфатна кислота;

в) сірководень;

г) сульфідна кислота.

45. Виберіть співвідношення кількості речовини йонів алюмінію та сульфат-йонів у розведеному водному розчині алюміній сульфату:

а) 1 : 1,5;

б) 1,5 : 1;

в) 1 : 1;

г) 2 : 1.

46. Виберіть пару йонів, що не можуть одночасно існувати у водному розчині:

а) Ca²⁺ та NO₃⁻;

б) Ca²⁺ та Cl⁻;

в) Ca²⁺ та CO₃²⁻;

г) Ca²⁺ та Br⁻.

47. Виберіть пару йонів, що можуть одночасно існувати у водному розчині:

а) Fe²⁺ та Cl⁻;

б) Fe²⁺ та S²⁻;

в) Fe²⁺ та PO₄³⁻;

г) Fe²⁺ та CO₃²⁻.

48. Виберіть рядок, що містить речовини, водні розчини яких проводять електричний струм:

а) CH₃COOH, CH₃COONa, C₂H₅OH, NaCl, Na₂SO₄;

б) CH₃COOH, CH₃COONa, NaOH, NaCl, Na₂SO₄;

в) CH₃COOCH₃, CH₃COC₂H₅, CH₃OH, CH₃Cl, Na₂SO₄;

г) NaOH, NaCl, Na₂SO₄, CH₃OH, KCl.

49. Виберіть співвідношення концентрацій хлорид-йонів у розчинах що містять: перший – 0,1 моль магній хлориду, другий – 0,2 моль натрій хлориду:

а) 1 : 1 і дорівнює концентрації йонів натрію;

- б) 2: 1;
в) 1 : 2;
г) 1 : 1 і дорівнює концентрації йонів магнію.
50. Вкажіть речовину, яка при розчиненні у воді утворює йони:
а) глюкоза;
б) оцтова кислота;
в) цукор;
г) спирт.
51. Виберіть частинки, що існують у водному розчині калій хлориду:
а) молекули;
б) атоми;
в) йони;
г) колоїдні частинки.
52. Обчисліть кількість речовини йонів натрію (моль) у розчині натрій сульфату, який містить 9,6 г сульфат-йонів:
а) 1,00;
б) 0,10;
в) 0,20;
г) 0,05.
53. Обчисліть кількість речовини солі (моль) у розчині калій сульфату, який містить 3,9 г йонів калію:
а) 0,10;
б) 0,01;
в) 0,02;
г) 0,05.
54. Виберіть речовину, яка утворюється при зберіганні ферум(III) сульфату на вологому повітрі:
а) ферум(III) гідроксид;
б) ферум(III) оксид;
в) кристалогідрат ферум(III) сульфату;
г) ферум(II) гідроксид.
55. Виберіть тип хімічного зв'язку в речовинах, при розчиненні яких у воді відбувається дисоціація:
а) йонний;
б) ковалентний;
в) йонний та ковалентний полярний;
г) йонний та ковалентний неполярний.
56. Обчисліть кількість речовини в 1 л рідкої води (моль):
а) 1,00;
б) 55,56;
в) 18,00;
г) 22,40.
57. Вкажіть речовину, яка є кращим розчинником сірки:
а) вода;
б) етанол;
в) оцтова кислота;
г) сірковуглець.
58. Вкажіть частинки, що існують у водному розчині етилового спирту:
а) молекули;
б) атоми;
в) йони;
г) колоїдні частинки.
59. Вкажіть частинки, що існують у водному розчині амоніаку:
а) молекули;
б) молекули та йони;
в) йони;
г) колоїдні частинки.
60. Обчисліть кількість йонів, що припадає на 10 недисоційованих молекул нітратної кислоти при ступені дисоціації 0,9:
а) 90;
б) 10;
в) 45;
г) 180.
61. Обчисліть кількість йонів у водному розчині, що утворився з 500 молекул KHSO_4 , який повністю дисоціює:
а) 1500;
б) 1000;
в) 250;
г) 3500.

Завдання 62 – 76 містять чотири варіанти відповідей, з яких кілька правильних. Вкажіть усі правильні відповіді.

62. Вкажіть пари реагентів, взаємодія яких відповідає скороченому йонному рівнянню реакції $\text{H}^+ + \text{OH}^- = \text{H}_2\text{O}$:
- а) соляна кислота та калій гідроксид;
  - б) нітратна кислота та купрум(II) гідроксид;
  - в) сульфатна кислота та натрій гідроксид;
  - г) сульфатна кислота та алюміній(III) гідроксид.
63. Вкажіть пари реагентів, взаємодія яких відповідає скороченому йонному рівнянню реакції $\text{OH}^- + \text{HSO}_4^- = \text{SO}_4^{2-} + \text{H}_2\text{O}$:
- а) натрій гідроксид та сульфатна кислота;
  - б) калій гідроксид та калій гідрогенсульфат;
  - в) натрій гідроксид та натрій гідрогенсульфат;
  - г) сульфатна кислота та натрій гідрогенсульфат.
64. Вкажіть пари реагентів, взаємодія яких відповідає скороченому йонному рівнянню реакції $\text{MgOH}^+ + \text{H}^+ = \text{Mg}^{2+} + \text{H}_2\text{O}$:
- а) магній гідроксид хлорид та соляна кислота;
  - б) магній гідроксид хлорид та магній гідроксид;
  - в) магній гідроксид та соляна кислота;
  - г) магній гідроксид хлорид та нітратна кислота.
65. Вкажіть пари реагентів, взаємодія яких відповідає скороченому йонному рівнянню реакції $\text{Ba}^{2+} + \text{SO}_4^{2-} = \text{BaSO}_4$:
- а) барій оксид та сульфатна кислота;
  - б) барій гідроксид та сульфатна кислота;
  - в) барій хлорид та натрій сульфат;
  - г) барій нітрат та сульфатна кислота.
66. Виберіть твердження щодо дисоціації фосфатної кислоти:
- а) відбувається ступінчасто;
  - б) відбувається повна дисоціація;
  - в) при дисоціації утворюються йони Гідрогену;
  - г) кількість фосфат-йонів у розчині найбільша.
67. Виберіть твердження щодо дисоціації натрій сульфату:
- а) відбувається ступінчасто;
  - б) відбувається повна дисоціація;
  - в) кількість йонів натрію у розчині більша, ніж сульфат-йонів;
  - г) кількість йонів натрію та сульфат-йонів у розчині однакова.
68. Виберіть твердження щодо дисоціації натрій гідроксиду:
- а) відбувається частково;
  - б) відбувається повна дисоціація;
  - в) кількість йонів натрію у розчині більша за кількість гідроксид-йонів;
  - г) утворюються йони натрію та гідроксид-йони.
69. Виберіть твердження щодо дисоціації карбонатної кислоти:
- а) відбувається ступінчасто;
  - б) відбувається повна дисоціація;
  - в) кількість карбонат-йонів у розчині менша за кількість йонів Гідрогену;
  - г) розчин містить йони Гідрогену, гідрогенкарбонату та карбонат-іони.
70. Вкажіть кислоти, які дисоціюють ступінчасто:
- а) фосфатна;
  - б) нітратна;
  - в) хлоридна;
  - г) сірководнева.
71. Вкажіть основи, які дисоціюють частково:
- а) амоній гідроксид;
  - б) магній(II) гідроксид;
  - в) калій гідроксид;
  - г) літій гідроксид.
72. Вкажіть солі, водний розчин яких має кисле середовище:
- а) алюміній сульфат;
  - б) натрій сульфат;
  - в) натрій нітрат;
  - г) амоній нітрат.
73. Вкажіть солі, водний розчин яких має лужне середовище:
- а) натрій сульфат;
  - б) натрій карбонат;
  - в) натрій нітрат;
  - г) калій фосфат.

74. Вкажіть солі, водний розчин яких має нейтральне середовище:

- а) натрій карбонат;
- б) натрій хлорид;
- в) купрум(II) сульфат;
- г) натрій сульфат.

75. Вкажіть речовини, розчинення яких у воді супроводжується хімічною реакцією:

- а) гідроген хлорид;
- б) сульфур(VI) оксид;
- в) карбон(IV) оксид;
- г) фосфор(III) хлорид.

76. Вкажіть сполуки, які є кристалогідратами:

- а) мідний купорос;
- б) гіпс;
- в) гашене вапно;
- г) питна сода.

III рівень

Завдання 77 – 103 містять чотири варіанти відповідей, з яких лише одна правильна.

77. Виберіть твердження щодо способу розрахунку молярної концентрації:

- а) добуток кількості розчиненої речовини та об'єму розчину;
- б) відношення кількості розчиненої речовини до маси розчину;
- в) відношення кількості молей розчиненої речовини до об'єму розчину;
- г) відношення кількості розчиненої речовини до густини розчину.

78. Визначте концентрацію йонів Na^+ в розчині, що містить 0,1 моль/л натрій сульфату:

- а) дорівнює 0,1 моль/л;
- б) дорівнює концентрації Na^+ в розчині, що містить 0,2 моль/л натрій хлориду;
- в) дорівнює концентрації сульфат-йонів;
- г) менша за концентрацію сульфат-йонів у даному розчині.

79. Обчисліть розчинність натрій карбонату при 20°C в г на 100 г води, якщо масова частка натрій карбонату у насиченому при 20°C водному розчині складає 0,177:

- а) 21,5;
- б) 17,7;
- в) 20,3;
- г) 15,4.

80. Обчисліть масу води (г), яку треба додати до 100 г розчину з масовою часткою солі 0,4, щоб одержати розчин із масовою часткою 0,1:

- а) 300;
- б) 200;
- в) 100;
- г) 500.

81. Обчисліть масову частку солі в розчині, утвореному з 100 г водного розчину з масовою часткою солі 0,1 та 200 г розчину з масовою часткою цієї ж солі 0,4:

- а) 0,3;
- б) 0,2;
- в) 0,4;
- г) 0,1.

82. Виберіть пару реагентів, реакція між якими проходить згідно зі схемою $\text{HA} + \text{OH}^- = \text{A}^- + \text{H}_2\text{O}$:

- а) слабка основа і сильна кислота;
- б) сильна основа і слабка кислота;
- в) слабка основа і слабка кислота;
- г) сильна основа і сильна кислота.

83. Виберіть пару реагентів, реакція між якими проходить згідно зі схемою $\text{XOH} + \text{H}^+ = \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$:

- а) слабка основа і сильна кислота;
- б) сильна основа і слабка кислота;
- в) слабка основа і слабка кислота;
- г) сильна основа і сильна кислота.

84. Виберіть пару реагентів, реакція між якими проходить згідно схемою $\text{XOH} + \text{HA} = \text{A}^- + \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$:

- а) слабка основа і сильна кислота;
- б) сильна основа і слабка кислота;
- в) слабка основа і слабка кислота;
- г) сильна основа і сильна кислота.

85. Виберіть пару реагентів, реакція між якими проходить згідно схемою $\text{OH}^- + \text{H}^+ = \text{H}_2\text{O}$:

- а) слабка основа і сильна кислота;
- б) сильна основа і слабка кислота;
- в) слабка основа і слабка кислота;
- г) сильна основа і сильна кислота.

86. Виберіть молекулярно-йонну схему, яка відповідає реакції $\text{HNO}_2 + \text{KOH} = \text{KNO}_2 + \text{H}_2\text{O}$:
- $\text{OH}^- + \text{H}^+ = \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{XOH} + \text{HA} = \text{A}^- + \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{XOH} + \text{H}^+ = \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{HA} + \text{OH}^- = \text{A}^- + \text{H}_2\text{O}$.
87. Виберіть молекулярно-йонну схему, яка відповідає реакції $\text{HNO}_3 + \text{KOH} = \text{KNO}_3 + \text{H}_2\text{O}$:
- $\text{OH}^- + \text{H}^+ = \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{XOH} + \text{HA} = \text{A}^- + \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{XOH} + \text{H}^+ = \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{HA} + \text{OH}^- = \text{A}^- + \text{H}_2\text{O}$.
88. Виберіть молекулярно-йонну схему, яка відповідає реакції $\text{HNO}_2 + \text{NH}_4\text{OH} = \text{NH}_4\text{NO}_2 + \text{H}_2\text{O}$:
- $\text{OH}^- + \text{H}^+ = \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{XOH} + \text{HA} = \text{A}^- + \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{XOH} + \text{H}^+ = \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{HA} + \text{OH}^- = \text{A}^- + \text{H}_2\text{O}$.
89. Виберіть молекулярно-йонну схему, яка відповідає реакції $\text{HNO}_3 + \text{NH}_4\text{OH} = \text{NH}_4\text{NO}_3 + \text{H}_2\text{O}$:
- $\text{OH}^- + \text{H}^+ = \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{XOH} + \text{HA} = \text{A}^- + \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{XOH} + \text{H}^+ = \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$;
  - $\text{HA} + \text{OH}^- = \text{A}^- + \text{H}_2\text{O}$.
90. Виберіть речовину XOH у молекулярно-йонній схемі $\text{XOH} + \text{HA} = \text{A}^- + \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$:
- NaOH;
  - NH_4OH ;
  - KOH;
  - CsOH.
91. Виберіть речовину HA у молекулярно-йонній схемі $\text{XOH} + \text{HA} = \text{A}^- + \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$:
- HNO_2 ;
  - HCl;
  - HI;
  - HClO_4 .
92. Виберіть речовину HA у молекулярно-йонній схемі $\text{OH}^- + \text{HA} = \text{A}^- + \text{H}_2\text{O}$:
- HNO_2 ;
  - HCl;
  - HI;
  - HClO_4 .
93. Виберіть речовину XOH у молекулярно-йонній схемі $\text{XOH} + \text{H}^+ = \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$:
- NaOH;
  - NH_4OH ;
  - KOH;
  - CsOH.
94. Виберіть реагенти, якими утворена нерозчинна сіль XA з молекулярно-йонної схеми $\text{XA} + \text{H}^+ = \text{X}^+ + \text{HA}$:
- слабка основа і сильна кислота;
  - слабка або сильна основа і слабка кислота;
  - сильна основа і сильна кислота.
95. Виберіть реагенти, якими утворена розчинна сіль XA з молекулярно-йонної схеми $\text{X}^+ + \text{A}^- + \text{OH}^- = \text{XOH} + \text{A}^-$:
- слабка основа і сильна або слабка кислота;
  - сильна основа і слабка кислота;
  - сильна основа і сильна кислота.
96. Виберіть пару реагентів, які відповідають лівій частині в молекулярно-йонній схемі $\text{HA} + \text{OH}^- = \text{A}^- + \text{H}_2\text{O}$:
- NaOH та HCl;
  - HCN та NaOH;
  - HCN та NH_4OH ;
  - HCl та NH_4OH .
97. Виберіть пару реагентів, яка відповідає лівій частині в молекулярно-йонній схемі $\text{XOH} + \text{H}^+ = \text{X}^+ + \text{H}_2\text{O}$:
- NaOH та HCl;
  - HCN та NaOH;
  - HCN та NH_4OH ;
  - HCl та NH_4OH .
98. Виберіть пару реагентів, яка відповідає лівій частині в молекулярно-йонній схемі $\text{XOH} + \text{HA} = \text{X}^+ + \text{A}^- + \text{H}_2\text{O}$:
- NaOH та HCl;
  - HCN та NaOH;
  - HCN та NH_4OH ;
  - HCl та NH_4OH .

99. Виберіть пару реагентів, яка відповідає лівій частині в молекулярно-йонній схемі $H^+ + OH^- = H_2O$:

- а) NaOH та HCl;
- б) HCN та NaOH;
- в) HCN та NH_4OH ;
- г) HCl та NH_4OH .

100. Виберіть рядок частинок, що містяться у водному розчині фосфатної кислоти та розташовані в порядку збільшення їх кількості:

- а) H^+ ; HPO_4^{2-} ; $H_2PO_4^-$; PO_4^{3-} ;
- б) PO_4^{3-} ; HPO_4^{2-} ; $H_2PO_4^-$; H^+ ;
- в) H^+ ; $H_2PO_4^-$; HPO_4^{2-} ; PO_4^{3-} ;
- г) HPO_4^{2-} ; $H_2PO_4^-$; H^+ ; PO_4^{3-} .

101. Виберіть рядок частинок, що містяться у водному розчин сульфатної кислоти та розташовані в порядку зменшення їх кількості:

- а) H^+ ; HSO_4^- ; SO_4^{2-} ;
- б) HSO_4^- ; SO_4^{2-} ; H^+ ;
- в) SO_4^{2-} ; H^+ ; HSO_4^- ;
- г) SO_4^{2-} ; HSO_4^- ; H^+ .

102. Визначте якісний склад розчину після змішування еквівалентних кількостей водних розчинів BaCl₂ та H₂SO₄ і відділення осаду:

- а) H₂O, BaCl₂;
- б) H₂O, H₂SO₄;
- в) BaCl₂, H₂SO₄, HCl, H₂O;
- г) H₂O, HCl.

103. Визначте якісний склад розчину після змішування рівних мас 10% розчинів BaCl₂ та H₂SO₄ і відділення осаду:

- а) H₂O, BaCl₂, HCl;
- б) H₂O, BaCl₂, H₂SO₄, HCl;
- в) H₂O, H₂SO₄ та HCl;
- г) H₂O, HCl.

Завдання 104 – 108 передбачають встановлення відповідностей понять першого та другого стовпчиків. Відповідь дайте у вигляді комбінацій цифр і букв.

104. Встановіть відповідність наведених систем та станів частинок розчиненої речовини.

Система:	Частинки розчиненої речовини у системі:
1) H ₂ O та KCl;	а) молекули;
2) H ₂ O та CH ₃ OH;	б) йони;
3) H ₂ O та CH ₃ COOH;	в) молекули та йони;
4) H ₂ O та SiO ₂ .	г) кристали; д) атоми.

105. Встановіть відповідність наведених систем та їх характеристик.

Система:	Характеристика системи:
1) H ₂ O та NaCl;	а) розчин слабого електроліту;
2) H ₂ O та CH ₃ COOH;	б) емульсія;
3) H ₂ O та C ₂ H ₅ OH;	в) розчин сильного електроліту;
4) H ₂ O та CaCO ₃ .	г) розчин неелектроліту; д) суспензія.

106. Встановіть відповідність формул кристалогідрату і масових часток у них безводної солі CuSO₄.

Формула кристалогідрату:	Масова частка безводної солі:
1) CuSO ₄ × 5H ₂ O;	а) 0,82;
2) CuSO ₄ × 3H ₂ O;	б) 0,90;
3) CuSO ₄ × H ₂ O;	в) 0,55;
4) CuSO ₄ × 2H ₂ O.	г) 0,75; д) 0,64.

107. Встановіть відповідність мас компонентів розчинів та масових часток розчиненої речовини в утворених розчинах.

Маси речовин у розчині:	Масова частка солі у розчині:
1) 95 г H ₂ O та 5 г NaCl;	а) 0,20;
2) 20 г H ₂ O та 5 г NaCl;	б) 0,05;
3) 9 г H ₂ O та 1 г NaCl;	в) 0,10;
4) 75 г H ₂ O та 25 г NaCl.	г) 0,25; д) 0,46.

108. Встановіть відповідність розчиненої речовини та її характеристики у водному розчині.

Речовина:	Характеристика речовини у водному розчині:
1) натрій хлорид;	а) слабкий електроліт;
2) оцтова кислота;	б) сильний електроліт;
3) ортофосфатна кислота;	в) електроліт середньої сили; г) неелектроліт.

Завдання 109 – 113 містять три, чотири або п'ять відповідей, які необхідно розташувати у певному порядку відповідно до запропонованого завдання.

109. Розташуйте процеси, що відбуваються при розчиненні кристалічної речовини у воді, послідовно:

- а) розподіл гідратованих частинок в об'ємі розчинника;
- б) взаємодія розчинника з частинками розчиненої речовини;

в) руйнування кристалічних ґраток.

110. Розташуйте розчини із заданими молярними концентраціями у порядку збільшення концентрації хлорид-йонів:

- а) 0,01 М AlCl_3 ;
- б) 0,05 М KCl ;
- в) 0,02 М NaCl ;
- г) 0,02 М MgCl_2 ;
- д) 0,005 М CaCl_2 .

111. Розташуйте розчини із заданими молярними концентраціями у порядку збільшення концентрації сульфат-йонів:

- а) 0,05 М $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$;
- б) 0,2 М K_2SO_4 ;
- в) 0,01 М Na_2SO_4 ;
- г) 0,1 М MgSO_4 .

112. Розташуйте газоподібні сполуки за збільшенням їх розчинності у воді при 20°C , враховуючи тип хімічного зв'язку в молекулах газів та його полярність:

- а) O_2 ;
- б) He ;
- в) HCl ;
- г) CO_2 .

Завдання 113 – 121 містять п'ять варіантів відповідей, з яких кілька є правильними. Знайдіть усі правильні відповіді.

113. Виберіть чинники, що впливають на ступінь дисоціації:

- а) концентрація електроліту;
- б) наявність у розчині інших електролітів;
- в) природа електроліту;
- г) гідратація йонів;
- д) температура.

114. Вкажіть явища, які спостерігаються при додаванні розведеного водного розчину натрій карбонату до водного розчину алюміній хлориду:

- а) утворюється білий осад;
- б) утворюється комплексна сполука синього кольору;
- в) виділяється значна кількість тепла;
- г) виділяється газ;
- д) утворюється жовтий осад.

115. Виберіть твердження щодо процесу розчинення 0,02 моль калій сульфату у 100 мл води та утвореного розчину:

- а) відбувається повна дисоціація солі;
- б) утворюється розчин із концентрацією солі 2 моль/л;
- в) концентрація йонів калію та сульфат-йонів у розчині однакова;
- г) йони у розчині знаходяться у гідратованому стані;
- д) відбувається часткова дисоціація солі.

116. Виберіть твердження щодо кристалогідрату натрій карбонату, якщо при його прожарюванні до постійної маси вона зменшується з 143 г до 53 г:

- а) хімічна формула $\text{Na}_2\text{CO}_3 \times 7\text{H}_2\text{O}$;
- б) хімічна формула $\text{Na}_2\text{CO}_3 \times 10\text{H}_2\text{O}$;
- в) кількість речовини кристалогідрату, що прожарювали, складає 0,5 моль;
- г) кількість речовини кристалогідрату, що прожарювали, складає 0,62 моль;
- д) маса води, що випарилася, складає 90 г.

117. Виберіть твердження щодо кристалогідрату ферум(II) сульфату, якщо при прожарюванні 208,5 г солі її маса зменшується на 94,5 г:

- а) хімічна формула $\text{FeSO}_4 \times 2\text{H}_2\text{O}$;
- б) хімічна формула $\text{FeSO}_4 \times 7\text{H}_2\text{O}$;
- в) при прожарюванні відбувається розклад солі;
- г) кількість речовини кристалогідрату, що прожарювали, складає 0,75 моль;
- д) мольне співвідношення солі та кристалізаційної води у кристалогідраті 2:1.

118. Виберіть твердження щодо процесу охолодження 421 г насиченого при 60°C розчину калій нітрату до 20°C (розчинність калій нітрату при 60°C – 110,5 г, при 20°C – 31,8 г на 100 г води):

- а) випадає 157,4 г калій нітрату;
- б) утворюється кристалогідрат калій нітрату;
- в) концентрація розчину при охолодженні не змінюється;
- г) маса осаду, що утворюється, складає 78,7 г;
- д) маса охолодженого розчину після відділення осаду складає 263,6 г.

119. Виберіть твердження щодо процесу поглинання десяти об'ємів амоніаку (н. у.) одним об'ємом води:

- а) утворюється 0,75% розчин амоніаку;
- б) амоніак у такій кількості у воді не розчиняється;

- в) утворюється 7,5% розчин амоніаку;
- г) процес поглинання супроводжується тепловим ефектом;
- д) концентрація утвореного розчину становить 0,446 моль/л.

120. Вкажіть твердження щодо гіпсу:

- а) кристалогідрат;
- б) масова частка безводної солі становить 0,79;
- в) на 1 моль безводної солі припадає 2 моль кристалізаційної води;
- г) масова частка безводної солі становить 0,64;
- д) містить купрум(II) сульфат.

121. Вкажіть твердження щодо одноосновної кислоти, в водному розчині якої на кожні 95 недисоційованих молекул припадає 10 йонів:

- а) при додаванні до розчину сильної кислоти ступінь дисоціації збільшиться;
- б) розчин кислоти не проводить електричний струм;
- в) ступінь дисоціації становить 5%;
- г) ступінь дисоціації становить 10%;
- д) розчин кислоти проводить електричний струм.

